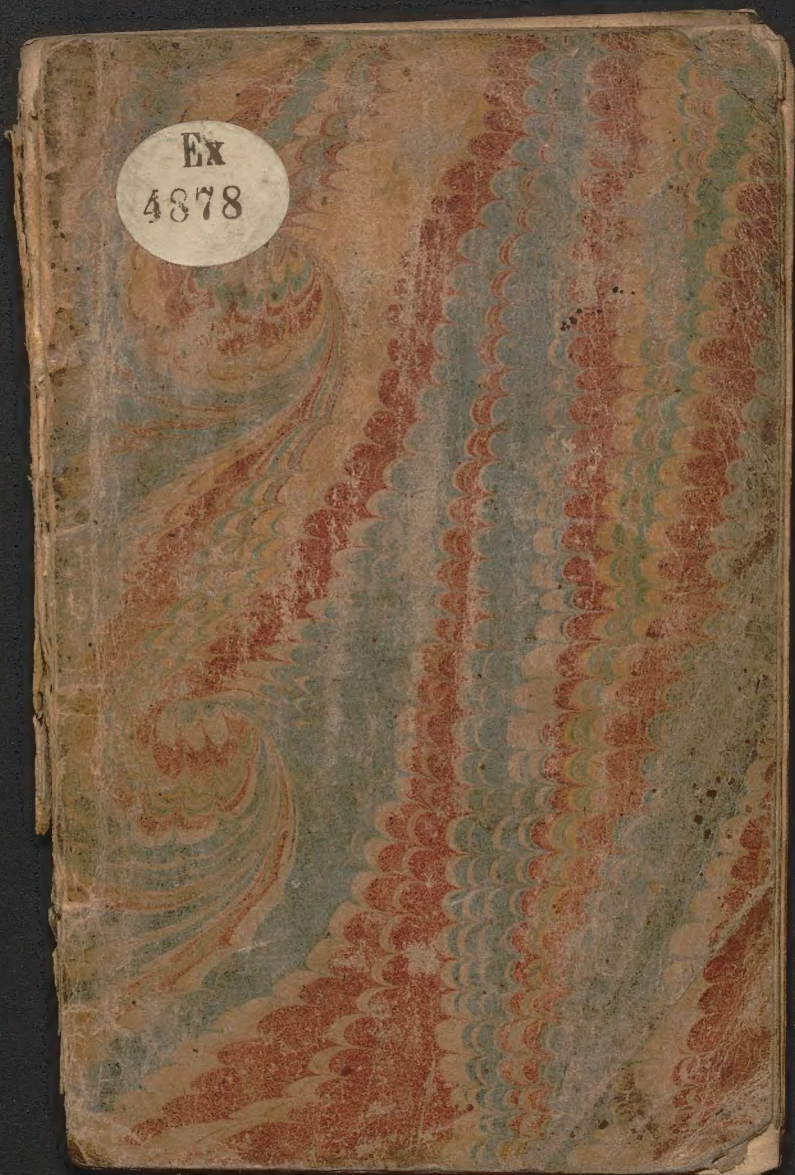

Ex
4878

Ex 4878

ר' וס' בנח
ה. ואל תביע
בשניך. ואם
עשיר או חכם
ר'. שם הוא
חשבותך וכל
שכחתו עליך
בר לפניך.
ס' רק בנח
ר' חכל ל
יש בו דבר
ל' ימך ב
לנך לפני
פ' וכן
יסודך
קבל לפני
ר' הוא
מיד אחר

זה הספר נכתב על ידי אברהם בן יוסף...
המאה ה-12

1907. 8021

ספר צרי היגון

בושל יקומון מליו וברכים כושלות יאמין

סגולת ספר צרי היגון : להשקיט הנפש
מדאבון : כטוב חמשת מיני דגן :
להשביע הגוף מרעבון :

חננו החכם הכולל נש"ס עו"צ ונקצר נשים טוב
בר יוסף פלאקיר : וכאשר עיניכם יראו
בסקרנות קריאת הספר : שם משואל אבן
וגר אבן נחמד שם שמעון זל"ה בעל מחבר
הסג"ס עיוני האנשים הסג"ס חננל : אשר לתבונתם
אין חקר : וכבר היה נדפס בקרימונה לפרט צד'
קצ"צ לפ"ק ובאותה שנה היה סג"ר סוד צוול ועכשיו הוא
נעקב : מחמת שאין יוצא ואין בא במכר ומזכר : נכון
קס ואור כנודר חלציו ה"ה האלוף כסדר זרמן
לונדון להביאו עכשיו לרפוס כדי להוציא זול
מיוקר : בזכות זה יוכה לאורה שאון
ושמחה ויקר : אבי"ר

את הכל עשה יפה נעתו לפ"ק

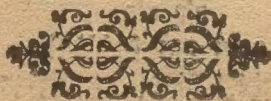
פ"ה ק"ק

הענא ננית הדפוס

של הארון יוהאן יאקב באוסאנג :

הקדמה בעל המביא ספר צרי היגן לדפוס

הנה אנכי שפל אנשים אחרי רואי שספר נחמד הלזה ספר יי
אין ויג'ן נהדרי דלתות סגור ומסוגר : אין יוצא ואין
בא נמכר ובממכר : יש שאין לו ואינו מוציא אם לא במתן דמי' הרבה
ובמוע' טים משתקים אותו ונפשו עליו תאכל ביוון ואנחה בערב ואמר
מי יתן בוקר : בכך אורתי כגבור חלצי להביאו לדפוס כדי להוציא
זול מיוקר : לפני עניי עמי ונשיאם יביאו דבה בבוקר בבוקר :
ואשאלם מענה מהאל העונה אותי ביום צרתי ומן האנשים אשר ש
שפתותם חלי גבור סגורים אסבואמת ואנכי שקר : להרחיק מעלי
מי שבוא יבוא בנבולי לכל יסוג ויגרסו בהויקי כי לאו היינו דרך מדבר
והפקר : והעובר דרך נח"ש עלי צור במקרה עליו יקר : ובסילוא
דלא מצע דמים ידקר : והשומע לדברי חכמים יוכה לאורה שמחה
שאון ויקר : והספר **צרי היגן** אלל כל אדם יהיה חמון :
באשר הוא מלא נופת צופים כראון : קול לו נהדר קול אליו כפעמון :
ונארכך צים ושימון : הסכו בטל חראון : ורשואה לגוף כל חולי
חלמון : מנחה שלוחה ודורון : לילדי חומן גדלי חרון : יוכה
בו דור עני ואביון : ממנו ילמדו לעשות ראון עליון : הסכו קב
וגקי בתכלית הנקיון : לא יסופר שבחו עלי עשור ועלי נבל
בסגיון : כל אדם יחוס עליו כחם יוכה על
הקיקיון : וכל ישראל ישכון בטח
ואשכן : ויזכו במהרה לניאות
יוון : כה עתירות
שלמה זלמן במהדר משה רפאל ז"ל **לונדון :**

אלה דברי פי חכם חן בעל המחבר
ההג"ה שבתוך הספר צר"י היגון :

אם מכאוב על יגון רובע : צרי סוס עליו תהיה קובע :
כל המלה יהיה ממך מונע : או דריא בלי חולי בוקר משתעשע :
וחרופות צרי טו"ב כמשעין נובע : שבו לספר קצר המצע מהשתרע :

צרי היגון

באשר אדע גורל התועלת ועיני התרופה בספר הזה אשר
כינאו אביו הראשון וקראו :

צרי היגון שמו נאם לו והוא נאם לשמוכי בן נדירי סוס שנדר'
בעו"ס בעת סערת הזין וגלי טרדותיו עלי עברו

ביום חלי שני היו עמדי אשר חמתם סתה רוחי ספר זה משמיה אליו
סודמן באף חממו עמדה לי קריתי בו גם שנית ואלשתי היו דבריו
מתוקים כדבש לפי וכמים קרים על נפש עייפה . העביר ממני תרעלות
סאנחה סמי הדאגה וארסי היגון . הצרי המעולה הזה מי יוכל למלל
בבורתיו . וסבו סגולת מעלותיו . עזר במילי מי יוכל ואיך אתאפק
מלהודיע טבעו בעולם למה אמנע טוב מדעליו ולעבור אל אורלא חעמוד
על דם רעך . באשר היגון ואנחה רבים חללים הפילה ועצום ס כל
סרוגיה . אחוס סן בשחיקה יקרני עון ח' ולמס מרעהו חסר . אמרתי
האמנם אלה דרך ידבר כי עת לעשות לה' . ולכן חנני בערתי ולא
אנוס חנני הצעיר סלל באלפי באסתרל בלגיו' קריא בן קי"ש יצאתי
להקים על דלתי הסכמים לתור ולדרוש אחד ספר סכרי סוס היה נדיר
מקדמת דנא יצרו חכם אחד נקרא סס טיב ד"ר יוסף פ' לאקור . ולסינת
יסור יסרני ס' בעטל' דנברא דקסה ובשאר טרדות בעו"ס איירי דווערל
מירכים ממני סא"ל סלחתי פי כל ודרשתי גם חקרתי אחד ספר זה
בקשתי את סאנחה נפשי . יבעתי אחריו ולא מצאתיו . אלקים היגון
דרבו והוא ידע את מקומו אף כליתי יעצוני לחשוב מחשבות לרקס
במוחו . אמרתי סלח מצער היה ותמי נפשי ואלקטס נא בעמרים .

צרי היגון

לא מפי סופרים • כי אם מפי ספרים מנוסח לוף פניו המאמרים •
 ומזמרת הדבורים • ידעתיגם ידעתי רבים אומרים • לפסי אין יסועתם
 לו נספר זה שטח נחר מלתא מסרך אשר כנר הים לעולמים ויפה
 שתיקומו מדבורו כמו דחני ר' חייל יפה שתיקם לחכמים ק' ולעשאים
 במוני היום וכן שלמה אשר גם חיל ימחרים חכם יחשב אמנם זכורני
 הלכה במסכ' עריות (פ' ה') עקביא ב'מ אמר מוטב אקרא שוטה כל
 ימי ולא אהיה רשע שעה אחת לפני המקום ובזה רוחי העירני לאמר
 מה לך נדרם ליטב נדר ולירוס • הלא גם על מנפ"ך ותרנוס א"ס
 כאמר נכחוס וחורו ויסדום • לכן אברך ה' אשר יעלני יתן לי עזר וזכרון
 אחד לכולם יהיה תשועת נפש מיד שונא טבע האעציב אם פגע כך מנוול
 מסכיסו למדרס זה אחד מהמקומות מחזיר מועט הכמות את המרוב
 מהאיכו' לגדל תועלתו • אבריו כר' אלכסנדרי בפ"ק דע"ז (דף י"ט)
 מאן בעי חיי תאן בעי חיי כנופס ואתו כולי עלמא למזון סם חיים ספרא
 דא תא חיי כאמא עמא דנר עולם כמנהגו כוהג לפיות כל איש שורר
 בביתו מחויק בפלך מעט צרי ואנקה רוכל התעלות וסמני הרסאות
 חוקיר לאסוף עד דלא יעטרך ליהגם כי ספק אם לעולם יבא לירי כסיון •
 כ"ס באשר נכרא יס אין שלא יבא לירי תיגיון • הן רחמני או אכזרי •
 שלא ימים מתוך אהל זה ספר הצרי • הצריך ומועיל לכל גוף ונפש •
 מוציא מטיס היגון ומדאבון רפס • כל קורא בו ימצא מנוחה שנת וינפש •
והנה אפיל תחייתי לפני כל אשר ימצא בידו זה הספר • אם
 בשנה איוה דנר חסרתיו • ידיני לקח זכות וכופר •
 וימחול לעוני ויסלח לזדוני • באשר הוספתיו מכל אשר היה לפני •
 כי במטבע שטבע החכם בראשונה • שנותי ברכ חרבי הכוונה • כי
 מי הוא חכם ויבן את זאת • לראש בזכרון טוב הכל זאת בלות • הוספתי
 בפנים הרוב וכל ההנחות • והוא לבד לא היה השליש מזה •
 לא עזיתיו לשום חכם נבוא וחוס • רק לקטני ב"א ועיירי התלמידים
 במוניהם • אתן שנה לצור ואופס • אשר לעשות אלס יעצני • ואחל
 בעזרת יוצרי וקוני • ואברך בא"י חקך למדני • אשר הראיתני לרות
 נבות ורעות תשוב תחייתי • ומחשבות הארץ תעלני • תרנס שאתני
 ותשוב תנחמני • אכ"ר •

צרי היגון

ג

שבת אהל לאמר לא מורא שבורא כל נברא מעבד
אפילה ומביא אורח : משגב בנר : משמיע אחר
מוסר וקנים : קול זמרה ורינה : המוציא יצוריו מאפילה ומבזר הדאגה :
מעלם משאול סיבון וסתווגה : לשמחת אור נובה : אבודנו על כל מעשין
הנפלאים : וארוממנו על פעולתיו הנוראים : בכל מקום ופינה : דיסיב
חכמת לחבימין ומנדעא ליודעי דינה : לבחור דרך סלולה ואורח ישרה :
לשמוע לדברי חכמים המבינים מכל דאגה ופחד וצרה :

אמר החכם

מהמדות המאשרות : אשר מפז יקרות פס
ממדות גבורי החכמה : ואצירי המזימה אשר
לא ירעשו מרות סערות התלאות : ולא יבזו לקול שאון ותשואות :
יבא האדם חזק ואמץ לשאת כבוד כרותו : ורחצ לב לסביל קורתיו :
ולסבול על ידי הזמן : לא ילכד ברשת הדאגה אשר לו טמן : אמיץ
לבו : ילעג לשום האיר ולרכבו : עז התובות לא תחשיך שמש תפוחו :
יבא כזהב בנחון אש התלאות אותו : וכל המוצאת אותו לא ותפעלו :
הימים בשמחתם לא יסתורו : גם באנחתם לא יחלידו : לא ירגזו
באבלם : לא ישמחו בגילם : יודע כי אחרית שמה : יגון ואכזה :
וכל גיל ליגון יבז : ונופת הזמן לחמת עכשיו : והנפש הטורח
התמימה וסדרה : יצר התאוס לא שואה : והבלי הזמן לא השיאוס :
כהכל וריק נחש לה הפגעים ותספוכות הזמן ללבם שעשוקים : יודעת
כי טבע הציורים להתחדש בקס פגעים ומקרים : וינדרו אותם חמרים
חמרים : ומי האיש אשר לא כחשל וכלכד בתחבולו הזמן וכבליו : אשר ינצל
ונמלט שלא עלה עליו : תלאות ומלוקות : ולא הקיפוהו שאבות וצעקות :
וחיזי הזמן לא השיגו : ופגעי העולם לא הלאו : אין אחד נמלט : אשר
שר הדאגה עליו לא ישלט : ע"כ האנשים אשר נאלצ עליהם מרוח
חכמה : ועלו למרום השכל והמזימה : ובאו לסיכל הדעת פנימה :
וחקרו התשתרים : וירדו לעמק אמתת הדברים : לדעת תהפוכות
הזמן ותולדותיו : והשכילו תולדותיו ומסותיו : וכיפעס להטיב ופעס
להרע : פעס יוסיף ופעס יגרע : מעת הקירו אלק חזקו מאור לביתיהם :
ואמרו לשמור נפשותיהם : לבלתי יחרידו בנא התלאות : ויירצו
בהתחדש התשואות :

ונכלן

A 3

צרי היגון

נכאן אשורר דכזי המאור - המתחיל ובומר - ויפתח פיו ואומר :

ואל תרגז לכל ילדי זכנך :
 היה כצור לכלכל ים שאונך :
 כעת מקרה ופגע דע שאונך :
 כיום טובה וכבה את חרונוך :
 ביום אירך וצער דאכונך :
 ואל יהיה לסחר יום אסונך :
 ואף אם יחצה עד צוארונך :
 ועת מגור וצר קוה לקונך :
 וללדעם בם יהא שבלך אוינך :
 לפה יד שיסוחן פוגת לעינך :
 הטוב לך כי תהיה עבר להונך :
 כשילך כמו פדרס וגנך :
 רצון קונך עשה בטל רצונך :
 לאור יוציא שפטיך ודינך :
 אלקים יחקור יעביר עננך :
 צרי מרפא תעלה כל יגונך :

הלא יגין שמח ונטוש יגונך
 ובצר לך חוק וסבול פגעיו
 היה מראה זרוע עם גבורה
 חום רעה בלב עלו הקבל
 האמץ לב לכל ימס כדונך
 וחיוס אל' התי חרד לשונך
 ולא תפחד כמו נחל תלאות
 והוחיל רחמי בוראך בצונך
 בחרב דעתך החרב דאגות
 ואל תבכה לפירוד אח וגואל
 געים הזמן ותענוגיו תבזה
 ובתלאה בחכמה בין ותועיל
 נשיעות תאזה קצץ ותשפיל
 בטח עליו בכל צרה אשר הוא
 ואם ישכון עלי לבך ענן איד
 לאזר זה יהא תמיד בלבך

ולכן

האיש הנלנב - ילך שונב לא תעה אשור ומפחד הזמן - אשר
 רשת לכל ישמן - יזכור ממה סיס ראשיתו - ואל מה יהי
 אחריתו - וטוב העולם וגילו - לאפס וחוכו נחשבו לו :

והחכם

אומר השמח בעולם הוא המתחיל עליו והמשכיל זוכר
 ימי האכזה - צימו הסלום והסדרים - וצימו הסדרים
 הסלום - וחכם אחר אומר זכור האל בשלום תמצאנו נצרה ואמץ לנו
 גבורים - האוזן דרכי ושרים - לא יתחלחל לשור הימים - ולא
 ינהלוהו הסדרת והאמים - לדעתו כי זאת לפניו נכל הזמנים - לחדש
 בגדו! סנפס והאזורים - פגעים רבים ומקרים - וחסר לב יושב שאון -
 מתארח כאורח הענין - וישליו אוכלים לשדודי הסבל והאילים - ומשכנות
 גשוחות למרגזי אל ועודדי אילים - ודאגות לקמאים לאיש חיל רב
 פעלים :

וכן

צרי הינון

וכן אמר סמאור

הכי רדמו ילדי הזמן רק • לכל נכבד ואיש דעת וחכמה •
 ראה שנות פני מים נבלות • ויורדים הפנינים לאדמה •
 ואם יתעוללו גם כך בני יום • בעת הכר זמן מכה עצומה •
 הלא אין קץ לכוכבי השחקים • ולא יחשך לבד סהר וחמה •

וכן אמר סמאור

זמן שר יחנק • ועבר מפנק • ובו צר ואויב כאריה יונק •
 יחיה ברשעו מחויב בפשעו • סקילה שריפה והרג וחנק •

שמעו אלי וסאזינו ל דברי אנכי הצעיר בידעי סיות גבורות
 הניבש על הצרות • ואומץ הלב בהחדש הקורות • מדם
 חמוד ומשלה • מרוח השכל אצולה • ואינה מצויה אלא ביחידים • ולא
 תרוח אלא בשרידים • על כן כל איש אשר ידבנו רוח לאחוז בדרך
 החסידים • לסיות לו סבלה • מדם טונה זו לחלק ולנקלה • אסכנסק
 ובקסנה • וכעמונים יחפסנה ימלט מפח החוגה • אשר הלב מחלה •
 וינצל מרשת הדאגה • אשר הגוף מכלה • ולכך חובר זה הספר • סמותן
 אמרי שפר • בשיקרה לאדם אחר מן המקרים • ושנר מהשברים • יטעסע
 במיליו • ויקל מעליו • וע"כ נקרא שמו צרי הינון • לכל בר נש טוב וסגון •
 צרי הינון ומרפא לאנחה • בו ימצאו ביל וסמחה • לאווד ולמרי נפש אחרן
 מנחה • כל עוף הטרדות ויגע המקרים יתור בו מנוחה • ולמען זאת
 הספר כוס בדברי חז"ל חוקתיו ונמשלו הפלוסופים אמרתיו • ואספתי
 פארי דבריהם • וקנצתי נדחי אמריהם • זער שס וער שס • כדי שלא
 יקוץ בו סקור • ויאשימיני אשם • ע"כ אחד מפיטור ושנים ממספח העליות
 להיות לדורשים מזמנים • ולחוקריהם נכונים • ואחתיל בדברי הנשר
 הנדול הכסם סמופ"ג הרמב"ם זל"ה •

ס"ה"ה
 מצאתי זהו בשער שלישי מספר
 אגרת המהר"ל הגיע אל תצב
 הקטן

צרי הינון

העבד הקטן משה עבד ה'
ואחר ישמעאל דקרטני וכו'
והרמז ל' חבר למלך אח' מלכיו
העבד והעמיתו החכם ר' משה
בן החכם רבי שמואל אבן תבון
ו'ל שנת חמשת אלפים וארבע
לבריאת עולם: שנת"ט

מזמור שלמה המלך ע"ה
ובעם בחיק כסילים יום

ויבנו ויקרחו ראשיהם וימרצו
אשר ימותו פתאום או אחר זמן

ה' ה' ה'

זה כי אין יראת ה' כיראת
ב' כי מי שהולך ירא משה אדם
אזמלך או שרעמוד תמיד בפקד
ורעדה וזהו סבת קצ' וזהו אבל
הירא משה' לא די שהח' לא
תקבור ימיו אבל תוסף ימים
מזמור שלמה ע"ה יראת ה'
תוסף ימים והרע' שאין
לשם יראת השם לא די להם
שלא יאריבו ימים אבל שנות
רשעים תקצרה וכן אע"פ
שמדד הירא וכן הלכב להול'
בנים רבים לבב כחמו ואלא
יעשר ולא יקום חילו כי בהיותו
מפחד תמיד לא יעשה חפצו
בראיו אחר דוד אשרי האדם
ירא ה' במאיתו חפץ מלך נבני'
באין יהיה ודעו וגומר כל'
אשרי

בי בנדם עליו הדאגס והחדרה וסיה
מפחד מהמות וכתב לו בזה הענין דברי'
אלו מקלת תשובתיו ו'ל ועתה לא תמנ'
מאלו ההתפעלויות ר'ל התפעלו' סנפס
כמו הדאגס והכעס וסיון שירמאו רועם
גדול אלא באנשים שאין להם הננה
במוסרים ותוכחת התורות ולא במדות
הפלוסופי' בנשים וכו'נערי' המנוערי'
מכל חכמה וספחתי מבני אדם כי לרפיון
נפסם יחדו ופחדו וכשתבואם תלאם

מהתלאות תגדל חרדתם ופחדם וינעקו
לחיים ואפשר שיגדל דאגתם ופחד' עד אשר
מועט לפי שיתגבר עליהם סינון וכן נעת
שישיג' אחד מאלו טובי מטובות העולם
תגדל שמחתו ויוחשבו למעט דעתו כי
סביב טוב גדול מאד ותרבה גילתו
ושמחתו ברוב תענוג מה שהשיג ויגדל
צחקו עד אשר ימותו קלתם מרוב
שמחה מפני שהחוס הטבעי מתפזר
פתאום בכל הנוף וינא חוץ למקומו כמו
שדברו בזה חכמי הטבע וסנת כל זה
רפיון הנפש וסכלותה באמת הדברים:

אמנם

האנשים המלומדים
במוסרי' ותוכחת
התורות והמתענגי' במדות הפלוסופי'
הם מקני' להם חוק נפש וגבורה באמת
עד אשר לא התעלעלו בפשטות' לדברי'
אלו אלא התפעלו' מעט וכל מה שיהיה
האדם יותר רגיל במדות החכמה יהיה לו
מעט התפעלו' לשני העניני' ר'ל
שלמה

באלה ובחרד' עד אשר כשישיג טוב גדול
 מטובות העולם וסם אשר יקראו
 הסלוסופי' טובות מדומות לא יחרד
 עליו בשמחה רבה ואמכ' יגיע לאדם זאת
 הסכוכ' בחקרו אמתת הדברי' וסכנת
 טבע הנמצא וידעתו כי הגדול מטובות
 העולם אלו כאשר לאדם כל ימי חייו
 ואח' כיעוצו מה היו וכמו כן הגדולה
 מהרעו' שנעול' בעת שיעריך אותה
 האדם אל מותו אשר אי אפשר מבלעד
 תביע רעם זו קלה מהמות בלי ספק ולא
 יחוש לזו סרעה אחרי שהיא קלה מהרעה
 שאי אפשר ממנה . ובאמת
 קראו הסילוסופי' טובו' העולם הזה
 ורעותיו טובות ורעות שאינ' אמתיות
 כי כמס מאורעות יחשוב האדם שהוא
 טוב והוא רע באמת וכמה * עושר
 הנוי לאדם וכמה מלכות גדול ו
 והיה זה לפסם' גדול נבוכו ושתאכד
 נפשו בקוצר חייו וגרם הרחקתו מהאל
 ית' ולהצדיל בינו ובין יצרו ואחריתו ערי
 אונד שיגיע היגיע' התמיד' . וכמה עושר
 אדם וכמה מלכות שהושר ממנה והיה
 כל זה להצלחת גופו ותקון נפשו במדו'
 הסוכו' ואריכו' ימיו וקרבו' יוצרו ואחריתו
 ההצלח' התמידה והמנוחה ועל דרך
 כלל רוב מה שחישנו הסמון שהוא טוב
 והוא רע אלל האמ' ואין כוונתנו לבאר
 עקה אמת' אה הדברי' . אמנם כוונתנו
 הסערה

כי העושר רחב הכספי' מנהלים
 לב האדם שגמ' ובקדך ולאכך
 ירבינו וכסף וזהב ירבה לך ורם
 לבכך ושכחת וגו' וזכמה פעמים
 עושר של' כי כמות מתגלגלים
 על העשיר כל היום קול פחדים
 באזניו מנכבי' משודדי' לילה
 מחשך חלך ושרים כל ימיו
 מכאובים וכן הממשלה ג' כרוב
 פעמים' היא אליו לכה ולזקק
 לדאגה ולטרדה והשררה כרה
 כאשר יעש' ברכונו והגדיל אינ'
 מי יאמר לו מה תעשה יתקבלה
 כו

צרי הינו

ההער' להרגל הנפש מיעוט ההתפעלו'
בכינוי נספרי המדות והמסור ונתוכחת
התוריו' עד שתתחוק הנפש ותראה
האמת אמת והשוא שוא ותתמעטנה
הדאגות והאנחות ותסור המחשבה
והפשתומעות ותשמה הנפש בכל ענין
שתהיה האדם בו ונזה החקירה עונה
יחיד תתמעט' המחשבו' והדאגות והפס'
שינטלו לגמרי נעת ששים זה האדם
לנגד עיניו וזה כיכל מה שיחשוב האדם
וידאג ויתחדש לו אנה ויבן לא ימלט
זמנה ויהיה אחר משי דברים או שיחשוב
בדבר העצב כמי שיחשוב באדבת עושר
שקיה לו או מיתת אדם שהי' יקר בעיניו
או שיחשוב בעניינים עתידים ליכול
ויפחד וידאג למע שיחשוב וידמה שיכול
עליו מהם נזק מהנזקים וירא שוא
יארע לו צרה או תבואה ונלא או יפגעו
כנע דע וידוע הוא אלל החקירה שכלית
כי המחשב בזה שעצר ואבר "בצר לא
תועיל כלום בשום פני' והאנה' והדאגה
על הדברים שתאו וכבר אברו הם
מחסירי הדעת ואין הפרש שידאג האדם
על עושר או איזה דבר ששים חניו לו
שנאצר ממנו או שיראג מפני שהוא
בנרא אדם ולא מלאך ולא כיבוד או זולתו
וזאת מהמחשבות הנמנעות וכן מחשב'
האדם בדבר שהוא ירא שא' יקר לו זמן
הבא

באשר עשה בעוד הילד חי וכן השיב לעבדיו ועתה מת למע זה אינני האוכל
להשיבו : שכן"ה

בו רבים ויבקאו מותו ראה כל
אחי יוסף שאמר לו המלך
תמלך עלינו אם משה ממשול
בנו וזהו בליא קטיל
בלשאר מלכא בשא' ובאלה
רבים ובמלא כתוב בספר ה
הרומיים שאוקט"ב ינו לו"ה
קיס"ר בשבאו כל העם והארים
להחליבו ולתת כתר הקיסרות
על ראשו לקח הוא הכתר בשתי
ידי וכה דבר כתר כתר אלו היו
פודע לכל אדם הזרות והתנוות
החדרות והרעות אשר תחת
אע"פ שימלאך בשוק מחלכין
האבנים לא יקחו אותך ולא
ירמוך מעל הארץ ואני לעבד
במדתו לעם הזה לעבד
מלאכתם לא לאדון ולקיסר
והכתר הזה אינ' אות מלכות כי
אם חבלי עוני וברול פחה
באים הדברים הנזכרים מפי
הקיסר ולא היה בכל הקרי
דומי כחודו במעלה ופלימות
וכן האריך ימים על מחלכתו
יותר מכל קיסר שהיו לפניו
אני שכן"ה מלאכתו בפר"ה
מחלכת אבות לפי' הקב"ה
אברככל :

הנ"ה

כדמצינו בדוד המלך ע"ה אחר
שמת הילד קם מקברו ורחץ
וחלף שמלותיו ולא עבד עוד
באשר עשה בעוד הילד חי וכן השיב לעבדיו ועתה מת למע זה אינני האוכל
להשיבו : שכן"ה

א"ת"ה

וכן גרסין פה' הרואה (דף
סב) ת"ר מעשה בהלל הזקן
שהיה בא בדרך ושמע קול לזונה
ואמר מובטח אני שאין זה בתוך
ביתי עליו הכתוב אמר מחזוב'
רעה לא ירא כבון לבו בטות
בה' . אמר רבא האי קרא'
מרישא לסיפא מדינא ומסיפ'
לרישא וגומר משמעה רעה לא
ירא מה טעם כבון לבו בטות
בה' וגומר . עוד שם ההוא
תלמידא דההואיל אבתייה דר'
ישמעאל בר' יוסי חזי' דקא'
מפחיד א"ל חטאה את דכתיב
פקדו בנין חטאים א"ל והכתיב
אשרי אדם מפחד תמיד ההוא
בד"ת כתיב . יהודה בר כהנא
הוא שקיל ואזיל אבתייה דר'
הממוכ' חזייה דקא' מיתבא א"ל
יסורי קא' בעי ההוא גברא
לאחיו אנפשי' דכתיב כי
פחדתי שאתי . א"ל והכתיב
אשרי אדם מפחד תמיד ההוא
בד"ת כתיב . א"ל כר' מרדכי
רז"ל שכלל אל יפחד וירא אדם
להנא כי בזה יגרס לו כוק
והפסד ת"ו שבת' :

א"ת"ה

אמר רב אבהו שוברת חלי גופו
של אדם שאמר ואתה בן אדם
האכזר וגו' . ור' יוחנא' כל
גופו של אדם שאמר והיה כי
יאמר .

סבא גס א"ה הלא ורעות רוח כי כל מה
שיראה האדם ממנו הוא אפשר שהיה
ואפשר שיהיה כמו שיראב כמו בן צריך
שתשמה נפשו בנשחון השם בהחילו
ההפך ממנו שירא כי זה כמו זה אפשר
עכ"ל הרב ז"ל . והנה גלוי וידוע באשר
הוכחנו כי הראנה היא מכלת הנפש
ולפעמים כינה למיתת האדם פתאום
וזה כשיגבר הניחון על האדם ויתחזק בו .
ושלמ ע"ה אמר נפש איש תכלכל מחליהו
ורוח נכאס מי ישאנה כלומר שחלי
הנפש קשה מחולי הנוף כי הנוף כשיחלי'
תסבול הנפש ותחזק לשא' אותו אבל
בחלות הנפש אין הנוף יכול לסבול חליו
אך הוא נמס ואבד או יהיה ענין הפסוק
כן רוח איש כלומר יצר לב האדם בורס
אל האדם לכלכל ולזון לשאיר הדבר
המחליא אותו והעניין שהוא ימשך אחר
תורתו או אחר דאגתו . נמצא הוא עצמו
יפרנס ויכלכל דבר המחליאו ולא יחשוב
באיש העושה זה שמושה לעצמו היוק
מועט כי החלי' כשיתיישב בנוף מי יוכל
לשאת טרחו או מי יוכל להסירו ממנו .
כלומר כשיגיע החולי בנוף ויתיישב בו
ער שיהיה הרוח נכאס וחלושה מי
ישאנה כלומר מי יוכל לסבול טורח החלי'
תמיד כוכל בחליו' רעים . וזכרו כי
פלוסיף אחד אמ' למלך זמנו כי הראגה
תמס לב האדם ורצה לנסות דבריו ויקח
חיה אחת שאנרי בטנה רומה לאברי בטן
האדם

צרי הינוק

האדם ויחזיק אותה במקום אפל והיו
מוחזק לה מאכל ומשת' כפי צרכה ולקח
סומים צום לקרוע בטנה ולהוציא לבה
וימלאו אותה שכחשה מאד ולא נשאר לה
אלא מעט ונמצא שזה היה ממה שהיית'
דואב' על שנתה במקום ההוא וידע

המלך כי אמת אמר לו הפילוסוף. ואמר הפילוסוף הנפש נעדר שתשמה
תחזוק התנועה ותרחיק הדם ונתפזר בכל הגוף ויחדיו הפנים מפני
זה וירבה הצחוק לרפיון הבידודים ואיברים מחזוק הטבע ובעת שתדאג
תשקוט הנפש ותכנסם שלהבת תנועת הטבע ויתקנץ מכל אברי הגוף
לחדר' ° הלב ונהפכו כל פנים לירקון

לאבדן הדם מהם. ורוב פעמים גורם
המותוהו שאמרנו שנת השמחה והדאגה
וקחשם אמר מי שרואה לחיות יכין ל
לתלאות לב אמן. ולריך אדם שינוס
חיו ויאמין שמעש' העולם פעמים טוב
ופעמים רע להפך ממה שיראה האדם
והטוב והרע מעורב יחד בעולם וע"כ

אמר בעל השיר כי הזמן נקרא עיר הספר כי הוא לדאגות ולתלאות
ערש. ולא תאכל ממנו מחזק בלתי כלום עם האדם. והטוב שבו במזג.
מחרצנים ועד זג. יבא ויציריו בשור אל טבח. כי הוא ינרך את הזבח :

וכן יאמר בשיר על זק

חבל הטוב	שבו מזוג	על כן נקרא	עיר הה"רם
ולא תאכל מ	תוק פמנו	בלתי כלול	עם האדם

אמרו חכמים הנעמיים. אשר דברו על תולדות הימים. כי העולם
הוא כדמות מכגר. ובו חדרס והמסגר כגר. ופניו בטמון חלוש וערס
יעלשו סומן מבלי לבוש. ומי שיבחן העולם הזה ימצאשו אויב בכסות
אובה

צרי היגון

אזהב לבוש • ועוד אמר חכם אחד כי הזמן עיט לבוש • ותכל דומם לבשר
רעוע • ותחתיו נחל שוטף עמוק ונתון בו חבל גרוע • והדולס עצל
וצרוע • והדלי רגץ וקרוע • ואם בא לרלות תשגר כד על המבוע :

וכן יאמר נשירו

חבל בשמו	הירוע	ידמה אל ג	שור רועע
תחתיו נחל	שוטף עמוק	בונתן ח	בל גרוע
דולה עצל	ימיו כצל	ראשו פרוע	איש צורע
ודלי רציץ	נבזה נפיץ	קלוש שרו	ע קרוע
יום בא לרלות	נפלות	שבר כד על	המבוע

ובאשר הזמן יסלה חפשי הזבוב העלוב • ויתן הנשר בכלוב • דמיו
החכמי לקח מאזני שפילו היתרי • ויעלו החסידים • עד לשמים
ולא יגיע האדם למנוחתו • ולתשועת נפשו ולהצלחתו כי אם בהנחתו
ואמר החכם זכרו זאת מיחלי האן ויונקי סוד תנחומיו • כמה פוגע
ביום שלא יסלימוהו ומיחל למחרת ואינו מומין • ודע כי הסבל מעלה
גדולה • והיא תחבולת מי שאין לו תחבולה • ומי שאינו רוצה בגזיר'
הבורא הוא כהמאות יער • ובוער יום יום באש האער • ומי שסס הסבל
תכליתו וקצו • וביעהו הסבל למחוח חפצו • ואין באבל • טוב מן הסבל •

הג"ה

מי החכם שבבני אדם והבוטח
חכם מי שהיה רוצה בדברים
בבואם ובפגומם ואמר ראוי
לאדם שלא יקשור טרפו מתאחר
ושלא ידאג לגזירת הבורא וכו'
ומי שזאב ממה שלא הגיעו
ימיו גופו ומי שהוא רוצה במה
שקצו הבורא תמוז דעתו ואמ'
אם תפקיד ביד האלקי כל
עכביץ תגיע אל כתבי העובד •
כל שמי' ע"ד השלך על ה'
הכך

לגדור פרצו • ולחטיא חצו • ולכן יזמן
בעל נפש יריאה • לכל פגע סבל ולכל
טובה הודאה • כי הסבל טוב שביועצים •
ופעמים טוב שבחברים החרוצים •
ואומ' החכם מי מבני האדם נכבד ומעלתו
ידועה • מי שיורה על הטובה ויסבול
הרע • ומי שרצ שכלו ונראי' ענותנותו •
ימעטו חומסיו ומבקשי רעתו • ולכן
תהיה מאנשי התורה • ומאנשי החכמה
היקרה • זכור עם כל טובה סורה •
ועם כל צרה ומגורם • התקוה באל
להעביר •

צרי הינוק

להצניעו • לענין יסב לך בעבור • ואמר
 סתם אשר דברו אמרות טהורות •
 העולם הזה והבא בשתי צרות • האחד
 בשפת' וסמני כנגדת • לא תרצה אחת
 עד שתשיקף האחרת •
 ולכן יתעורר המשכיל ויבא לנבא נבא •
 ומתחיל עם העולם הזה לא יתחבא •
 כי בירושלם תבל הם נישוא' העולם הבא •
 יהודי והוא יכלול כפשוטו •
 וי"מ אם תפקיד ביד האלקים •
 ב' כלומר שתפוד הודו לעניים •
 ב' שאז יהיה לך פקדון ביד
 האלקים כדאמרינן בפ' ק"ד"ב •
 (דף י"א) מוכנו נוכו אנחנו •
 לעניים ב' אשר אבותי אצתי •
 לחיה ואני אצתי למעלה •
 תגיע אל בתיב הטובה • כלומר
 בן עדן במבדל הפנים • עזר ו' •

ס"א"ה

אמר אבי מתנית' דעבדין ליה יום טוב ויום כיש רבא אמר הא חמי ר' יעקב
 היא דאמר שבר מזהו בהאי עלמא ליבא פ"ק דקדושין (דף לט')

וכן יאמר בשירו

לא נביא א	נבי גם לא	בן נביא אך	שכלי נבא
כי גירושיו	הבל המה	נישואי	עולם הבא

ועל

כן צריך המשכיל כוריו שלא ישמח בסכלה' דרכו ושלא ידאג
 בעת שלא יצליח • וידע שזה כולו נכרת וכלה וזוהו הזמן קצר
 אין בו מועיל וטובו ורעתו בטל משכים וכולך והוא כענין בוקר • וכן אומר
 בעל מלי' אחד • מילד' ויום א' ל תבה' ל' • כ"י ילד' ויו"ס לא ירבע' ו' • אל
 חשמה' גם אם ייטיבו • ג'ס אל תח'ת א'ס ירעו • כ"י טעומ'ת ג'ס
 סרעומ'ת כאש'ר יחנ'ו כ'ן יסע'ו :

ובאשר

היוון כאב הנפש וכל מחלה שאין סבותיו ידועות אך
 לו רפוא' • ע"כ צריך שגבאר מדת היוון וסבותיו
 כדי שתסיה הרפואה ידועה וקלה לעשות • ונאמר כי היוון יהיה בעת
 שיאבד האדם מה שאיבד או בהמנע ממנו מה שיבקש :

והנה

א"ה

א"ה

והנה

בחקור אם אפשר שימלט
מאלו הסכות אם מבי
אדם. והוא שאי אפשר שישיג איש כל
בקשתו ולא ינקה מאביו מה שיחשוק
ויאבה כי הקיום וההתמדה נעדרים בעולם
ההווה וההפסד אשר אנחנו בו אמנם
הקיום וההתמדה נמצא בשכל ר"ל בקניין
מעלות שכליות אשר זאת היא תכלית
אחרונה והיא משלמת האדם שלימו אמיתי
וזה נאסר וכל קנייניו וחפציו שיהיו לנו
ממנו נהיה בטוחים שלא יגזול אותם אדם
ממנו לא תמשול בם יד אחר ולא נאבד
אותם כי לא תשיגם תלזזות ולא יקרה
לכם מות כי הנקשות וקניינו השכלי
עומדו תמיד אינם מתנועעו ולא סרו'
והם מושגות ולא אובדו לעד וזהו תכלית
שלומן האנושי בדברי הרמב"ם ז"ל פרק
כ"ד ח"ג מהמורה. אמנם הקנין
המורגש והאסוב המורגש והבקשות
המורגשות לא יוכל אדם להציל שלא
ישיגם מקרה והפסד והם סרות וחולפו
מהרס ותהייה מכאובות אחר שיהיו
משמחו ונוסעו אחר שיהיו חונות. כי
אין בטבע שיהיה מה כאינו בטבע ואם
נרצה מהעניינים והמדות המשותפות
אשר אין מהם דבר מיוחד לא דבר אחד
בלתי זולתו אבל הן קנין לכל אחד ש
שתהייה לנו מיוחדות. ומן הנפסדות
שתהיי' לא נפסדו' ומן הסרו' וחולפו'
שתהיי'

כמו שדרשו רז"ל במדרש קהלת
על פסוק ראיתי את הענין אשר
כתן אלקים לפני האדם לענות
בו א"ר יוחנן א"ר איבו אין אדם
יולד מן העולם וא"י תאוות
כידו אלא אם אית ליה מאה
בעי דיעבדון תרתי מאה ומאן
דאית ליה תרתי מאה בעי
דיעבדון ת' וההיא דאמר רבה
בר בר חנה בריה המוכר את
הספינה (דף ע"ג) לרדי
חזי' לי ההיא הקרקתא דהות
כאקרא דהגרוכיא וכו' ר"ל
שרא כפרדע אחת היתה כ"כ
גדולה כמו כרך אחת של שנים
במים ואתא תביא ובעלה
לההיא כפרדע ואתא פוסקא
ר"ל עורכ בקבה ובלעה לתביא
וסליק יתיב באילנא על ענף
אחד כדרך העופות. תא חזי
כמה כפיס חיליה דאילנא. א'
רב פפא בר שמואל אי לא הו'י
התם לא הימני. וכן ההיא
אגדה סמוכ' לה רבה בב"ח
ומה' קדא היה אולי' בספינה'
וחזקן ההוא כיפרא דהוא קאים
עד קרסולי' במיא ורישיה מטו
עד לרקיע. ואמרינן ליכא מיא
וכעין ליחת לאקורי כפאין
ונפק בת קלא ואמר לן לא
תימותו הכא. דהא שכינ
דכפלא תמן קייא לבר נגרא
ולא

צרי היגון

שתהיו קיומית. א"כ נראה מהטבע
 מה שאינו בטבע ומי שירצה מה שאינו
 בטבע ורצה מה שאינו בנמצא. ומי
 שירצה למה שאינו נמצא יגע לריק.
 וע"כ צריך שיהיה נאמר שלא יגע לריק
 אבל יהיה מה שנהאז ומה שנגד מה
 שזדמן לנו: וזאת היותו לנו ולא
 נגד אלא מה שנצטרך לקיים הגוף
 וזאת ששגיב נשמה בו ואם ח"ו יאבד
 ולך לו צריך שלא יהיה דואגים עליו
 וזה המאמץ נעבור כי זה ממדת החכמים
 שאינם נדהמים על מה שאבד מקיימם
 רק ישמחו ביסורין כמו שאמרו רבותינו
 זכרונם לברכה בפ' חלק (דף ק"א)
 "כשחלה רבי אליעזר נכנסו ארבע
 חכמים לבקר וכו' נענה ר' עקיבא ואמר
 חביבין יסורין אמר להם פאמכין ואשמעה
 דברי רבי עקיבא תלמידי שאמר חביבין
 יסורין. אמר לו עקיבא זו מניין לך.
 אמר מקרא אני דורש וכו' וכן רוד המלך
 ע"פ אמרו חז"ל שחננ' היסורין
 וקבלם עליו כמו שדרש רבי דוסתאי
 דאוןיירי פרק חלק (דף ק"ו) ומרגל'
 בפומים דרבנן לומר חביבין יסורין.
 אמנם מדת הסכלי והנקלים וקטני
 העם הנכבלי' לסון ויתאבלו וישתוממו
 באבדן דבר מקיימם ויחרדו עליו על כן ראוי לכל משיביל שלא יאחו
 מדתם של חסדי לב רק יבחר במדות החכמים אנשי האמת וכמו
 אמר הפילוסוף אם לא יהא מה שתרצה. רצה מה שיהיה. ובאשר

ולא מטיא אחרת ולא חסום
 דפטיי מיל אלא חסום דרדפי
 מיל. פי' שרצו גם הם לקרר
 בהמים כי סברו שאינם עמוקי'
 ויבא בת קול שהיה שבע שנים
 שכל גרון מחרש עב' ולא הגיע
 לתח' הקרקע ולא חסום עמוק
 הגדר אלא חסום חריפו' חרו'
 הגדר לא היה כלל הכחול כן
 גירסת הגמרא שלנו אמנם
 בעקידה גורם שבעין שנים שהיה
 שבעים שנה שכל הגרון כל אלו
 האזרות. פי' בעל העקידה
 בפ' תולדות יצחק על התאו'
 והתמדה מזה העולם שהם טובין'
 מדומות שגניי חיי האדם יבא'
 בעסק זה וצדיק לא יגיעו לבוק
 תאותם. וזה לא מפני חשיבות'
 ומחשבות רק מפני העירוף
 והבהלה אשר לאנשים אחריהם:
 וע"פ

אומר ריב"ל כל השמח ביסורין
 בעולם הזה מביא יצועה לעולם
 שאחר בהם עולם ומשע בפ' ק'
 דמעבית (דף ט')

אנחנו

צרי היגון

ט

אנחנו חיינים שנדחה מכאובי הגופות מאתנו בסמים המרים וכריתת
אבר והכזיה ואהדומה לזה נדפו' ות שנכבול בזאת יגיע רבה ומפוז
ממון גדול למי שירכאנו מהחלאים • ומה יתרון תקון הנפש לרפאות
ממכאוב' כיתרון הנפש על הגוף • כי הנפש מנכבת • וסגוף מוכב •
ותקון הנשאר והעיון בתקונו וקיומו יותר טוב מהעיון בתקון האבר
הנפסד • וא"כ תקון נפש לרפאות' מחולי אחר יותר מחוייב עלינו •
בו פעולתו ותקון עצמינו יותר מחוייב עלינו מהתקון כליו • א"כ מן
בראוי שנפסד בתקון נפשותינו מארירות הרפואות כפליים ממה
שנפסד לתקון גופתינו • וכ"כ שתקון נפשותינו יותר קל ואין
כ"כ יגיעה כמו תקון הגוף כי תקון נפשותינו אינו צריך סם מהסמי
ולא הוצאות ממון ושאר עיני' כנדים • רק שתשקוט הנפש
ותרגיל במדות הטובות בדבר הקטן אשר ההרגל קל עליו • ואח"כ
נעתיק להרגילה בדבר גדול ממנו מעט וכן נעשה תמיד עד שתהיה
מורגלת בדבר הגדול כמו נדבר הקטן וההרגל יהיה קל על זה הדרך
וצאופן זה צריך לתקן חולי' הראש
ולתסירה מהנפש ואמר החכם מי שירע
שהפסד מושל על הווייתו תהיינה
התלואות קלות בעיניו • וכל
מהנבראים שיש לו ראשית הכרח להיות
לו אחרית והאדם החכם יוכיר לנפשו
תמיד מה שיקריהו • אבל הסכל
שהוא כנהמה לא יתעורר לרעת ענייני
בני אדם שיקרה להם בכל יום • והאדם
שחושב שאבר דבר' גדול ויקרים לא
תסור הראש והיגון ממנו תמיד רק
לעולם ישוב האדם השלם כאלו אבר
דבר גדול מאד וזכרו כי ארבע
המפילוסופים היו לו ארבע מבצרים
וקרם

חזום
דררפי
לקרר
במקרי
שנים
הגיע
במק
חזר
לכ
מחם
היה
אלו
ידה
זו
בו
אי
וק
ת'
ק
:

אמר בעל המדות שצרי' זאת
המיד' הוא רעה ברוב עניינים
והוא ככרת על הפני' כדכתי'
וירא אוחם והבם זועפי' וכתי'
מדוע פניך רעים והנה איך
חולה ואמר אחד מן החכמים
אינו מוצא כלל לאבני נפשות
העליונות מיתן דאגה' והדואב
על העולם הזה להשיג ממון
הרי זה מנובה • אחס י
בדח' דרכי' טובים כמו שאמר
הכביז מה יתאזכר איס' חי נבר
על חטאיו • הרי האדם שדואב
על עוונותיו ועל בטול תורה ועל
כבודו של הק' בה ועל כבוד
של

B

צרי הינח

וקרה לו מקרה שנאמר מאנו מנצח
אחר וישאר לו שלשה ופנח בו אחד
מאוסביו וסיה מראה לו שהוא דורג
וצר לו על אהבת חבירו ויצחק מאנו
הפילוסוף והתל בו ויאמר לו מדוע אחת
בכס דואב עלי ויש לי עוד שלשה
מבצרים ואין לך אפילו אחד ואינו דואב
עליך ובני אדם לפי קיצור דעתם הם
יהיה אחד סיהיה לו שלשה כברים אמר
בלבו למע לא יסיה לי שלשים כמי שיש
לזה . וואת התשובה הוא עניין אין
תכלית לו . ע"ד אהב כסף לא י"כ
והוא שחם תתאוו להיות בלך מבסך והלא היותם מזהב יותר נאם
עשאו מספיר ואפשר גם כן שיעשו מזופך או מאורס או מכל מה
שאפשר למצוא . ולא יסור סכל רע המחשבה מהיותו בלצר ואהבה
על אשר לא השיג לעשות מה שיעשה פלוגי מן המותרות ונטובות
מדומות שהם רק לפי המחשבה . וצדק יכניס עצמו בסכנות עצומות
ברכיבת הים ועבודת המלכים ותכלית כוונתו לזה להשיג אל חלו
המותרות שאינם הכרחיות . וכשיארגע לו האזרעות בדרכים ההם
אשר ילך בהם יתרעם מגזירת השם ומאשפטיו ויתחיל לגנות הזמן
וכו' . ע"ד כה הגיע טעות ההמון וכו' . אמנם החשובים החכמים
בבד ידעו חכמת זה האצילות והביטוהו כמו שביאר דוד ע"ה ואמר
אורחות ה' חסד ואמת לכוזרי בריחו ועדותיו אמר שהם אשר שמרו
טוב האצילות ומצות התורה וידעו תכליתם התנצח להם לר החסד
והאמת בכל זלו שמו תכליתם מה שבזון נהם מ"ש הם אדם והוא
ההנהגה ומפני הכרחי סגוף . בקאו צרכיו הסכרתיי לתת לאכול
ונגר ללבוש מכלתי מות' וזה דבר קל ויגיע אליו כל אדם במעט טורח
פסיפיק להם הכרחי וכל מה שתראהו מקאי זה העניין וכבודותו
עליו הוא מפני המותרות בנקשות מה שאינו הכרחי . וקשה אפי'
מציאו הסכרתי כי כל אשר יתאוו האדם יותר מותרות ויהיה הענין
יותר

יותר כח
ההכרח
לכ"ה
כמאל
הוא הא
קצת ש
יותר נס
כשישת
מבלתי
בזול מ
כמאל
המזם
יחשוב
ובמק
חסד
מהמ
הוא
והכח
ומה
מלך
הכח
מכ
פנ
ויד
קו
כח
ת

צרי היגון

ועתה כנדר ויכלו הכחות והקניינים במה שאינו הכרחי ולא ימצא
 בהכרח. ולכך שתבחן ענייניו באיחוי כל אשר העניין יותר צריך
 לב"ח הוא נמצא יותר ויותר בחסם וכל מה שזמנע צורך הכרחי הוא
 נמצא יותר מעט והוא יקר מאד. כי העניין הכרחי לאדם ער"ו
 הוא האויר והמים והאשון אמנם צריך האויר יותר חזק שאם יפקדו
 קצת שעה ימות אבל המים יעמוד מעלעדי יום או יומים. והאויר
 יותר נמצא ויותר בול בלא ספק. ולכך המים יותר מצורך המזון כי
 כשישתה ולא יאכל יעמדו קצת בני אדם ארבעה ימים או חמשה
 מבלתי מזון ואתה תמצא המים בכל מדינה ומדינה יותר נמצא ויותר
 גדול מהמזון. וכן ימצוך העניין במזונות מה שהוא צריך יותר
 נמצא יותר ויותר גדול במקום שהוא מזה שאינו הכרחי. אמנם
 המוסק והעגבר והאורס והברקת אינו חשוב שאחד מעלמיו הדעת
 יחשוב שיש לו צורך גדול לאדם אלא לרפואה וסנה יעמדו במקומם
 ובמקום הדומים להם מן העשנים ויון העפרים זהו פירוס גמילות
 חסדי השם ית' למציאותו וכו' כן ביאר החכם הרמב"ם ז"ל בפ"ד מה"ב
 מהמורה. והנה הכל לפי ההרגל שרגיל אדם עצמו כמו שאמר
 הוא ז"ל במנהג יושבי הכפרים אף על פי שמנהגם בתכלית המיוול
 והכיבוד ואוכלים האוכלי הנסים והרעים ולובשים החלבושים הגרושים
 ומשם מי שלא יכנס למרחץ כל ימיו ולא יתעיר בשום תענוג ובתהום
 מלאים זבל וזוכנים באשפות הם שמחי' בעניינים ובשיבותם באלו
 הכפרים שמחה גדולה בשמחת יושבי המדינות הפאסיגים עצמ' בכל
 מיני העוה ומתענגים בכל התענוגי' ואם מי שלא היה רוצה בשום
 פנים לשכון במדינות. ומי שגדל עם אנשי המדינה והורגל עמה'
 וידע מנהגם והאעלה שיש להם על יושבי הכפרים היה בומר במות
 קודם שישכון עם אלו הכפר' וכל זה ראיה כי האהוב והשנוי אינו
 בעצמו אלא בהרגל על זה צריך שרגיל בפסותינו שלא נדאג על ת
 תלזה בבואה עד אשר יהיה לנו זה ההרגל קיים למען נחיה חיים:
 טובים אחרי שאין ביכולתנו התלחות לדמות בעצמ' ובדאגה

ובמורה

צרי היבון

ופן אמר המעורר

אם ראשון לך התנכר
השקט ובטח כי המגור

וזמן בוגר לא התאכזר
הוא לא ידחה מה שנגזר

ולכן

צריך להניח הכל רחמי ה' כי הוא הפועל ועש'. ואין
מי יאמר לו מה תעשה. והאיש אשר נתן גופו ונפשו
בניו ומקנה קניינו. מתנה נחומים ביד צור לבנו גוחו מדתן וקונו.
אם יתקנף בעשות מהם האל חפצו ורצונו. הראה כי לא נתנם
לאל לבנו ובנפשו רק בלשנו. ויזכור האדם כי לא הוא לבנו בים
המנוח ותלאות הזמן ורשתו. רבים

שמו לימא ולא לים רבים ישמו. ויזכרו
שהק"ה שלה להם לטונתם.
לסליחת עון ולכפרת עונותם ואמר
החכם בעלי התלאות בראות בני אדם
ונסתחבר אליהם. יתנחמו או
מזרתם ועצבם וישכחו גם תלאותיהם.
לכיות כח וכרונוס מתעסק בדברים
ישכחו עצביהם. ובסתיו יתחזק
בח וכרונוס ויזכרו צרות ותהייה סבת
אנחותיהם. והתחבולה להסיר
הראגה שזכיר תלאות שעברו עלינו.
והתנחמנו עליהם והתלאות שעברו
על וולתינו. וכבר נשכרו והם ש
שמים היום כמו שניחם המלך.

אלכסנדר מקדון

בברכות פ"ק דף שלשה אחר
רצא וקיימתי רב חסדא אס
אדם יסורין בא' עליו יפספס
במעשיו וגומר פספס ולא חסא
יתלה בבעול תורה וגומר ואס
תלה ולא חסא בידוע שיסורין
על אהבה הן וגומר. אחר
רב סמור' אחר רב הובא כל
כל שהק"ה ספך בו מדכא
ביסורין גמא' וה' ספך דכא
הקלי וסס מאריך בעניין
היסורין שביא חק"ה על
הצדיקים:

אמו בעת שקרנו ימיו
למות וסס כי הוא כת' אליהם
מלפני

מלפני מותו זה קבתי :

אמי

חשני שכל מה שחתת הסווים וההפסד אבד וכלם
 ובנך לא היה רוצה לכפשו ממדת הקטנים מהמלכים :
 ובעת שיתאמת אלך יום מותי : או לבנות מדינה גדולה וזו
 שיתקצבו אליך כל שרי מלוכה ואנשי המלכים ליום מועד ויהיה זה
 היום יום משתה ושמה נא המדינה : וזו שיאמרו לקרואים שלא
 יכנס לבית המשתה ושמה' זו שם אחד מהם מי שקרס לו מקר' רעה
 או תלמה למען לא יהא אבד בשמחה כלל ואם רעה בנילה : הפך
 משאר אנשי בני אדם שהם בראגה וינון : ואמנם תהיה זאת ה
 השמחה שלימה מבלי מחשבה וצער כלל : ויהי היום שנודע לה
 יום מותו עתה אם אלכסנדר כל מה שזו בנה ויואנס והכינה כל
 מה שצריך לבית המשתה וזוהי לקרא לכל אנשי המלוכה לבא אל
 המשתה אשר עשת' להם : ויהי יום המועד והנה לא בא גם אחד
 מהם : ותאמר אם אלכסנדר מדוע לא יבאו בני האדם אל המשתה
 אשר עשיתי להם ויאמרו לה מפני שאת צוית שלא יבא אל המשתה מי
 שעבר עליו תלמה וכל בני אדם עברו עליהם צרות ותלאות אין כ
 נמלט מהם אחד וע"כ לא באו : אז הרימה קולה ואמרה אלכסנדר
 בני הלא חכמתך מראשיתך לאחריתך ואתה חפצת לבחמני כחמם
 שלימה להראות כי אין בתלאו' חרוש ואין תלמה מיוחדת לאיש ל
 מבני אדם הלא הכל שוים בה : ואין אחד שלא עבר עליו רוח
 קנאה דאגה וינון : ואלה אלכסנדר לאמו ערם מותו גם האגרת
 סזאת לבחמם :

אמי

האכל

שמעני דברי והסתכלי בהם והתחזקי בטוב כחמם והתעלי
 מהדמות לשאר נשים בעיפות החרדה ובהתעוררות ינון
 כמו שהיה בך מתעלה מהדמות לשאר בני אדם בצרות
 וסכנה

צרי הינון

והרבה מעניינים אשר הוא הכל ואין בו מועיל . אמי הלא תדע
 כי אין נמצא לבני אדם מלכות תמידי או עמין שיאשר עדי עד .
 הלא תראי העץ הרעון האך ירעש ויבולו עליו . גם ישגרו ענפיו
 אמי ראה העשב בקר לח . בערב יבש . אמי הלא תראי הספר
 בעת שלימותה תחשך הלא תראי הכוכבים המאירים אך תכהס
 האפילה הלא תראי הלהבה שתכב' מהרה ומה האדם עם נפשו אשר
 ימיו כאל עובר וכחלוס יעוף אשר יכנה נרו בכל שעה הולך ופוחת
 בכל עת ובכל דע . לכן אמי תני פוגת לעיניך מהבני ודעי כי המקום
 אשר אני הולך שמה יותר טוב ומעלה מהמקום אשר היתני בו .
 והסכרי וסקרי מהינון ומהאנח' והכני לקראתי להיות עמי וכן כתב
 לה **אריסטוטלוס** רנו לנחמק .

אם אלכסנדר המלך המפורסם כנר נודע מנזירת האל
 הנגזר על יצירתו ומספציו והנמצא כנבראו הנגזר הים על בך בנית
 מלכותו וכסא הדרתו הוא הנגזר מקדם על מלכים ועבדים וכל
 הנבראים מקטן ועד גדול ועשיר ורש אין נמלט ממנו והמת במ וזה
 בו והנשאר ביגיעה רבה וההולך ביגיעה רב' וההולך מתעצל והשליח
 מי שיקבל תוכחה ומכין לידם לרדכו והמשונה מי ששחטל בופו
 במנוחת נפשו :

אם אלכסנדר תני תורה לשם אשר יעלוהו במלכות
 והורו חכמה ונחר לו העולם

האחרון למקום ומלכות והנולדו זה העולם מכבוד ומושל ומלך
 שליט וענר חסוד לנורא נפשו אשר אליו תלכו ותתנחמו כמו שחמות
 ננפשו קורס קרה לו סמות ותני לנפשיך נחמה וסלום :

ולכן צריך האדם הכלבב להראות שכלו בעת צרתו ולהודיע לכל
 שכל תלמה קלה בעיניו כמו שגשה אחד מן הפלוסופים
 שמו המ' להרנו וקודם שהרנונו צוה לעשרו בכרות לשונו וכשהנין
 הפלוסוף כי ראו האלך לעשרו בכרות לשונו . או קדם הוא וכת
 אותה והשליכה לפני המלך הראה לכל כי לא היה חושש מהעצה

והאדם

צרי הינון

יב

ואדם נעת היותו נהסקט ונשלו צריך שתעורר ונתן אל לבו
 שאפשר שיספך הסקט לחרדה והשלו' לרגו : וזכרו כי אחד ממלכ
 ערב לקח בשני אחד מהמלכים וצוה להדליק מדורה גדולה ולהשליכו
 שמה ובין כך שהיו עשדיו עוסקים להדליק המדורה ידדו בשמים וכבדו
 המדורה ויתרשלו בשמירתו לרוב הנשמים וימלט ויברח לארצו וחזר
 למלכותו כנתיחלם שאכן וסלו מלך בשירות לבו ולא זכר מה שעבר
 עליו מן התלאה וכלך אחרי מראה פניו ותאות לבו : ואמר לו אחד
 מחכמיו בהוכחתיו אליו ובמוסריו אלו' המלך לא תפתך טוב המול
 ולא תשיאך המנוחה והשלוה כי שנים משתני' מהרה ואיך נטוח
 בקיומם אליך כל ימי ומך : וילך אחרי זדון לבו סרע ויהי כלילה
 ויחלו' איך הוא היה רוחץ ומתגבג בשמש ויהי נצקד ותפסם רוחו
 לדעת פתרון החלום ויספר אותו לבתו ותאמר לו זה פתרון החלום
 שיתלו אותך על עץ ותהיה מגולה לעין השמש : וכאשר פתרה
 לו כן היה כי לאחר ימים מועטים נתגלגל סבב שנתפס אותו ה
 המלך שנית וגבוז עליו לתלותו על העץ וכן נעסק לו : ולכן
 דמו החכמים בשכלם העולם הזה לסולם : זה מורד בו וזה עולם :
 זה שוקט וזה גולה : זה כבדו וזה נקלה זה לחיים יוחק וזה נחלה :
 ומקרא נבד ובכתף ידופו : שנה על שנה חגים יקופו : ומחסה
 כוז וסתר מים יטופו : ואישיו למאמרו כסופס ירדפו : כלבוס
 יחליסם ויחלופו : וישא משלו ויאמר

ראה מקרי	ומן בוגר	אנוש אנוש	והפלא :
ורבר מ	מך נעלם	אני את אז	נך גילה :
פרטיו לא	אבאר כי	זמני מ	ספור וכלה :
זמן יריק	לך מציק	ורטיב מ	מך יכלה :
ואישיו חו	לפנים יום	ואדם כ	לבוש יכלה :

צרי הינון

ומי יוריש	ומי יעשיר	ומי ירד	ומי יעלה
ומי מלך	ומי מלך	ומי נכבד	ומי נקרה
ומי עליון	ומי אביון	ומי שוקט	ומי גולה
ומי נשרף	ומי נשרף	ומי נסקל	ומי נחלה
מתי מספר	בהבתים לך	ועוד גופה	עלי צלה

ולכן

היו יתן אל לנו ביום עלומיו וימי שמחתו . לזכור
הנולד והאפשר לנא לו באחריתו . לא כמעשה המלך
השטני . אשר מדרך הטובה והכלול נשם והירא את דבר ה'
מעבדיו יבין אחרו וישיב מעבדיו . ועל דבר אמת וענוה נדק
יסקוד . ומעשיו ידרש ויסקוד . כי הזמן יתן פני הלאן אל ע'
עקוד . ותחת כבודו יקר יקוד . וטרף ורוע אף קידוד . כי
סת ספור ועת רקוד . כן אמר שלמה נחמתי פסע ופעמים
לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים . וצריך שזכור כי מה
שנאמר או נפקד מאנשים . כולם או רובם שמים היום כי מי
שמת בנו או מי שאין לו בנים יש הרבה בני אדם שהן כמותו .
ומהן שאין לו בנים והוא שמה . ומתם שמתו בניו וכבר התנחם .
וכן יקרה בעשר וכל קנייני העולם המורגש . וא"כ היגון הוא
דבר מונח שאינו בטוח כי אנחנו נעת
שנמצא מלך ירד ממלכותו והוא ב'
הוא על זה ורבים לא היה להם
מלכות ואינם דואגים . א"כ זה
הדואג סובב לנפשו דבר רע והנה הוא
מחשבי הדעת . ולכן יהא האדם
תמיד בשמחה . ביום טובה הים
טוב ואל תדאג ואל תירא לחשוב ב'
במחשבות דאגה בלגך שמה אחר זה
הטובה

פ"ד שאלה הפתח עשר שמו

לבעלי לרעתו . ואמר חז"ל
מרה נכבי מרה דאגה
כי בן המלכים או העשירים
שנאמר מהם מלכות או עושר
גם כי שאר להם הדעה יצאו
מאד יותר ממי שאין לו ולא
היה

צרי היגון

ה

קטובה תנא הרעה אל חדאג על זה
 וסמח בחלקך כי סומן קצר והחיים
 יברחו כלל ולפעמים היסורין נאין לכפר
 השונות ולהנחיל לו סכר הע"ס. וכן
 אמר הכתוב ביום טובה כיה בטוב וניוס
 רעה ראה כלומר כשתה' ביום רעה אל
 תרגז ואל תבעוס אלא סבול אוחז
 וקבלה בספ' פנים יפות וקוה סיבא עליו
 יום טוב וע"כ אמר ראה ולא אמר היה
 ברעה וכמו שאמרו רז"ל בשעה שאתה
 רואה ע"ש צרה אל תעמוד כנגד' אלא
 תן לה מקום שכל'ך עמי בא בחדרי' כל
 מי שרו' לעמוד בפני השע' הוא נופל ביד'
 וכל מי שנותן לה מקום היא נופלת בידו
 ואמר הפלוסיף מי שיב' וידאג על תוב'
 מחר לא יכלה לעולם. וצרי שנשי' על
 לבינו כי כל הדברי' שאפש' שתגיע עליהם
 יד האדם הם נשתיק לכל בני האדם ואי'
 ראוי לאח' יות' מח' לת לכן יין לראג כלל
 באגד' הקנייני' ההם. אבל הרברי' שהם
 לנו ולא נשתתף בהם אמר זולתנו הם אס'
 לא תגיע בהם יד האדם ולא ימשול בהם אח'
 כלל זולתנו והם קנייני' נפשתינו
 הנפשו' ואילו הם שנצטוו שידאג עליהם
 אס' נאכזר אותם ואמר המאמר

היה לו לעולם אפילו חינעו'
 דמינעו' כאשר נאמר להם והיו
 שבו גדול כי מי שישג קצת
 ומינעו חמה שגאג להחל'
 או להעשיר שאכז יחא בשמחה
 כל ימיו ואילו יהיו ביגון ואכזה
 כל ימיהם. א"כ עושר הניתן
 לה' היה לרעת' לצערו ולהחליבו
 וכן בכל הקניינים. לכן אל
 יתאכז ולא ידאג אדם כלל על
 מה שגאג מחזו רק במה
 שבידו ישתח וכמו שאמר המאמר
 במחן הבט למטה מחך. ותדע
 יתרוכז ותודה לפותן לחמך.
 אומנם במעלה הבט למעלה
 מחך. ותדע חסרונך ותוסף
 תומך. שבה"ט

צ"ל
 צדק יצמות (דף קכ"א) אר"ג
 פעם אחת הייתי מחלך בספינה
 וראיתי ספינ' אחת שגברה
 והייתי משער על ת"ח שבה
 ומנו ר' עקיבה ובשעלתי ביב'
 בא וישב ודין לפני בהלכה א'
 אמרתי לו בני מי העלך אמר לי
 דף של ספינה כדומן לי וכל גל
 וכל שבא עלי' נעטעתי לו ראשי.
 פי' עבד על גבי והלך לו.
 מכאן אמרו חז"ל אס' יבואו
 ידחה מפני הגעה ואל יתגרה

דשעי' על אדם יעקע להם ראשו פיה רש"י
 כהן : שבה"ט
 B 2

הג"ה

צרי היגון

צ"ה תנ"ה

היינו המזכירי ומכס ומצלי
ימיהם ומחיים כל שכל בקבלי
הזמן ובתענוגיו הרודפים כל
ימי חייהם אחרי המזון והאכל
המזרחי ועונות שאינם אחיותיו
ולא יוכרו אחריהם להכין להם
גידה לדרבם לע"ה להשחרות
כפסס ומי שלא הכין ועדן לו
בע"ה מה יאכל בשבת כדגריסין
כפ"ק דע"ו (ה'ג'ג')

שבת"ש

י"ל תראג אס עוסקד . יאבר אס
שכלך נשמר וסודך . כי איך תחיה
דואג עלי תער הסוד תחרב
צריך . לכן צריך שנעלה על לבנו
כי כל מה שיש לנו מן קניינים
המסותפים הם עלינו שאולי מהבזר
ית' ואפשר שיקח השאלתו ממי שירצ'
ולולי שהוא לוקח מזה ונותנה לאחר לא
היית' מגעת אלינו גם כי האל ית' כל
יכול ובירו הגדולה והגנורס ובואר
ובירו לגדל ולחזק לכל ולהטיב לכל
בעולם ביהד . כמו שאמר פילוסוף

אחר למלך זמנו שהיו יושבים במשתה גדול ואמר המלך לספילוסוף
מה טוב ומה נעים כל זה אם היה קיים ושומד לעד . ויאמר לו
הפילוסוף אלו היה קיים לעד לא היית מגיע אליו . לכן צריך כל
בעל נפש להתבונן כאשר יקח בעל השאלה ר"ל המשאיל והמפקיד
אח השאלתו ופקדונו ע"י מי שיצא חין עליו אשם כלל ולא נדאג ולא
נצטער בלקחו השאלתו כי זאת מדת הגבולים והרשעים והכיליים
כשישאיל אדם להם דבר חושבים שהוא קניינם וכשיחזירו אותו יחזירו
בעין רעה כאלו נבזל מהם ואין זה דרך הטובים אמנם חייב כל אדם
שיחזיר מה שהשאלו בעין יפה ונפש

צ"ה תנ"ה

מחזירי במדרש אשתו של רבי
מאיר היה לה שני בנים ובסוף
לבוז בשבת וחמו והחזיק' ב
בעלה עד שזא מח"ה אכלו
והמו בשמחה לאכול אמרה לו
רבוך שאני אומר לך דבר
אחד אמר לה אחרי אמרה לו
שני דברים והם הפקדו אלה
היום

חכמה . ונעלה על לבנו בעת שלא
יקח המשאיל דבר היקר שהשאיל ולקח
דבר הפחות שהטיב אליו טובה גדולה
ונעלה ונשמח שמחה גדולה בעבור
השאיר לנו שאר' שאלה היקר' ועונה
ולא נכאז ולא נדאג על מה שאבר
מאתנו הפחות . כי מהחזיר אפילו
יקח הכל דהיינו כל מה שהשאיל לנו
שלא

צרי היגון

לעצמם דאנות הרבה דאנת
 הקבוצ ואסיפת המון חיראה
 שלא יבואו לדי נמר ולא יתוספו
 כתאות האדם ובמו שאמר
 והשבע לעציר אינו מכיר לו
 לשון ודאנת השמירה ומסד
 המקרים הבאים עליה כי
 הרבה מהליקטו' ילכו אל העש'
 באבים אל האין כמו שזאמר
 עומר של' וכתב חכם אחד
 שראה שני אנשי' שכל אחד טמן
 ממונו בקרקע והאחד מהן
 נגנב ממונו וישיב העפר אל
 הארץ כשהיה והוא לא ידע בכל
 זה אבל היה חושב שהיה ממונו
 מוכס שמה אין טען ואין פגע
 רע והיה שחח ובעלו כל ימיו
 ובעשירים יתקלקס ברוב חילן
 ועושרו והאיש האחר' שכת' ת
 תלמודו ולא זכר מקום ממונו
 וחשב שהיה במקום אחר ויחפש
 ולא מצא ויעקב עקב גדול' וזכר'
 כל ימיו מכאובים וגו' וכדי
 ומסד באחריו שאמר ממונו
 והוא עני וחוקר לחם בהיות
 דמיונו כוזב והמחו' בדשות
 טמן בארלו וזוהו תדע שהיה
 והדלו' כלו מפעל הדמיון והאין
 כפי האמת וכפי המציאות ו
 מאתו בפי' פריה האבות של
 האברכהאל
 שבת"ה

יושב בתוך כד אחת ואמר לו אם
 תשבור מה תעשה ויאמר אם תשבור
 הכד לא תשבור המקום ואמת אמר זה
 הפילוסוף שכל הדברי' שיאמר אדם
 שהוא צריך להם בהכרח האל ית' יומן
 לו דבר שימל' מקומו ומי שהתעסק
 בפשו בקנות הקניינים שהם חוץ מאמו
 יעדרו חיוו התמידים וירבו מכאוביו
 וחלאיו והפילוסוף אמר מי שמיש בעין
 שכלו לחסרת הדברים לא יחרד בבה
 התלאות : וכני האדם בזה העולם
 דומין לאנשים שרוצי' לעבו' הים ללכת
 למרינה אחרת ובאי' בספינה וקודם
 הגיעו אל מחוץ חפצם נשנה רוח חוקק
 בים וכוליכה אל אי אחד בתוך הים
 והיה הים סובב לו מכל רוח ובו גנות
 ופרדסים באלנות טובות מחד נושאים
 כל מיני פירות ומגדנות כחמד למרא'
 וטוב למאכל ובאותו הארץ מעיינות טובו'
 הולכים ומאקים כל אותם הגנות
 והפרדסי' ועל ענפי האילנות ושריגיה'
 כל צפור מגנן וכל עוף כנף פונה
 פה ומצפץ והיה המקום הבר' כחמד
 מאד לשב' בין מעיינות המים תחת צללי
 האלנו' לשמוע זמיר העופות ושריקות
 רימונ' ולהתהלך באנשים טובות ויק' ות
 אשר באי ההוא והיה בספינה חמש
 בנות של שני אדם :

כת אחת

לא רצו ליצא מן הספינה כלל ליהנות מן
האוי כי אמרו אם נצא אפשר שתבא רוח ותוליך
את הספינה וכשאר באי :

הכת הב

יצאו מן הספינה וכנסו לאי אבל לא התמהמהו
אלא חבלו מעט מהפירות וטיילו מעט באי וחזרו
מיד לספינה ומצאו מקומותיהם ששכיחו וישבו בהם
בריוח ולא הפסידו כלום בשביל שנכנסו לאי :

הכת הג

יצאו מהספינה וכנסו לאי והתענוגו מפירותיו
וטיילו לשם עד שבא הרוח ותקעו המלחים
בחצוצרות כמו שדרכם לתקוע בשעה שרצים לילך לדרכם כששמעו קול
חצוצרות מיד יראו על נפשותם וכנסו לספינה וישבו בדיוק כי לא
מצאו מקומות בריוח כמו הראשונים :

הכת הד

התמהמהו עוד לרעות נגנים וללקוט בשושים
לאכול מפירות האלנות ולקחת מהאבני טובות
אשר טעם והיו שטין באי והולכין אנה ואנה . היו שומעין קול
חצוצרות אמרו אף על פי שתקעו לא ילכו עד שיקימו את התורן .
סקימו את התורן אמרו עדיין לא ילכו עד שיפרשו את הנס פרושו את
הנס ובתחיל' הספינה ללכת . כיון שהיית' הספינה הולכת אמרו
אם נמתין עתה רגע תלך לך הספינה והרי אנו כלין וכפסידין פה .
מיד רצו אל שפת האוי וכנסו בים וכסכו עצמם מאד עד שהגיעו אל
הספינה בדיוק ובסכנה עצומה ובתלאה ומכונה רבה שטופים במים
צער ובמכאוב חולים ומדוכאים חסונים כמותם . ולא מצאו
מקומות רק ישבו נצח ונלחץ . אמנם נכנסו בספינה ועזברים
סיס :

הכת

צרי היבון

הבת הה

התרחקו באי יותר סולרים ומטילים
אוכלים ושותין ושמים ומתענגים באי
בכל תענוגיו מאכלית פירותיו מריח בשמיו משמיעת קול כסרי
ועיפתיו ממראה וזהר אבנים היקרות והטונות שבו ולא נתנו אל
לכם לשב אל ספינה עד שהלכתי לה ונשארתי באי עד שעברו
ימי החום ובאו ימי הקור ונשאו הפירות מן האלנות ויבשו ה
העלין ונשארתי לחורב ביום ולקרח בלילה ויצאו חיות רעית
ומאונות והיער והיו משחיתים בן וטורפים ואוכלים מהן ו
ונשארתי בוכין ומתאבלין על שלא נכנסו בספינה ולא היה מוציל
לכם כלום וישלתי באי עד שכלו גם אנכי ונכרתו מכל וכן
האדם בעולם הזה נמצאו הטונים דומים לספינה העוברת ו
ואם ילך בתום לבב וישב על משמרתו לעבוד את בוראו ולא
ידיחו יצרו ללכת אחרי תאות העולם הזה והכליו הרי זה כ
נכנס בשלום ויצא בשלום כך
הבת הראשונה של בני אדם שלא
רצו לנכנס באי הם הצדיקים במורין
שלא טעמו טעם חטא מימיהם
וכבשו את יצרם ולא הלכו אחר
תאות העולם הזה שלא ישובו על
משמרתם ולא נכנסו לאי הדומה
לעבירות שזפתין האדם בתענוגים :
והבת הב' שנכנסו לאי ויצאו מיד
דומין לב'א שחטא וטעמו טעם חטא
וחזרו בתשובה מיד בימי בחורתם
וזו היא תשובה מעולה והבת הב'
דומין לב'א שלא עז תשובה עד
עת וקנתם ויראו שעתם קצרה ואז
יעשו

ס"ה הנ"ה

ואף על פי שפרק ח
חלק דף (ט) ובסוף
פרק אין עומדים (דף לא)
פליג רבי אבהו ואמר מקום
שנעלי תשובה עומדים צדיקים
במזרחים אינם עומדים
הנה כל זה תירץ והתייבש
הרב רבינו משה בר מיימוני
ז"ל בפרק שני משנה פ
פרקיו בהקדמתו למסכת
אבות מה הפרש בין הצדיק
ובין השבש את יצרו ו
ומשל בנפשו באופן שגם
לפי

צרי הינוג

טז

יטעו תשובה ואף על פי שהם בעלי
תשובה אין מקום בריח כמו ש
שפטים הם . וסכת הר' דומין
לכ"א שאינם עושים תשובה עד יום
המיתה כי יראו כי אולת יד וחיים
חלפו ואין להם עוד חיים בעולם
הזה עושים תשובה מפני יראתם
ואף על פי שתשובתן מועיל להם .
אין מקום באחרים שפטים הם .
וסכת הר' דומין לבני אדם העובים
בעולם הזה בעומק תאוותם .
ההולכים אחרי חרירות לבם הרע
ולא נתנו אל נפשם לעשות תשובה
עד סמתו ברשעתם והלכו לכליון .
ולאבדון . ונהפך להם עונג העולם
הזה לנגע לחולעה ורימה אוכלת
בשרם ושורפת נשמתם לחרפות .
ולדראון עולם . כמו שנהפך ליושבי
האי תענוגהם לשפטים רעים .
חורב ביום וקרח בלילה חיות רעות
ונחשים וסקרנים כאשר אמרו ב'
במדרש למי איז למי אבוי למי שטוב
ממון סרבה ויוליך עמו לקרר
שוות סרבה .

והנה"ה

וכונני זו כותי דר' חיי'
בר אבא אמר רבי יוחנן ד'
דאמר כל הכניאים לא ב'
כתבאו אלא לבעלי תשובה
עמון אבל כדקים נמרים
עין לא ראתה אלקים
וולתיד :
שנ"ה

צרי היגון

ל'כנ אל ישכח אדם את עצמו

בחקל ג' פר' כ"ג חספס
המורה * ואמנם היה חיוב
מדמה שאלו שישכחו הכללות
הם התכלית * לנדיאות
והעשר והבנים כל עוד ש
היה יודע השם על דרך
הגדל וספור לא על דרך
עיון ומפני זה היה במבוכות
ההם ואמר המאמרים ההם
וזה עינין אמרו לשמע און
שמעתיך ועתה עיני ראית *
רוצה לומר כי בעבור ש
שידעתי מה שידעתי בדרך
קבלה חשבת שהטובות המדומות
הם ההצלח' ולכן הייתי יו
מבובל ואמרתי מה

שאמרתי ועתה

עיני

ראית על כן

אמאם ונחמתי

על צער ואפרת ואפילו כונת
הדברים

ל'כנ אל ישכח אדם את עצמו
בחמדת אסיפת המון ובהמיות שאר
קיימי העולם * וגם אם ילא לאי אל
יעבד כלל ויזכור לחזור מהרה לעמוד
על מקומו להגיע אל משמרתו ולא
יתעבד עצמו בתאות העולם ולא
נדאג ולא נצער עליהם להיות ל
לבוט אחיהם כי הם כלם תלואות
וטובות מדומות שאינם אמיתיות וכל
מבמתינו יהיה אל מקום האמת
כי אין שם דבר כלה ואחד כלל *
ולפעמים יקרה לאדם מקרה וחושב
שהוא רע ואחרית' טובה וסיבה ל
לחושלת גדולה ומנוחה כמי שיאמר
לו ממון ויהיה סבה שלא יכרב
עליו ולא יסכן עצמו בדרכים ו
ובעבור ימים בסמורות ויהיה לו
פנאי להתעסק בעבודת הבורא ית'
וכל זה מנאמר אלל האדם שמצער
עצמו בתקנות דם וסוף רפואתו על
הרוב * וע"כ תנן פר' הוראה (דף
כ"ו) מנרד על הרעה מעין על הטובה
ורבינו משה ז"ל פירש בפ' המעניות
(דף ע') מה שאמר חייב אדם לנרד
על הרעה בשם

שהוא

צרי היגון

י

הדברים כפי הענין על כן
אחרי כל אשר הייתי מתחלה
הרעיוני הנשמים החייונים
וכחתי על הייתי בתוך עפר
ואמר כי חשתי כי הכללות
החזקת הס התכלית והייתי
עושה אותי עקר וחזקת ה
ההשגחה וכו'
שכמ"ה

שהוא מניח על השוג' רוצה לומר
לקבל אותו בשמחה וליט טוב ולכבוד
פעמו ויטיב כפשו כשיצרך דין האמת.
כמו שייצא בשעה שיצדק הטוב והמ עב
ובמו שאמרו החכמים ברוך דבר הס
כל מה דעביר מן שמו לטב וזה דבר
שכלי אלל בעלי שכל ואעילו לא הורה
הכתוב עליו לפי שיש דברים רבים
כדאין בתחילתן טובים ויהיה אחריתם

רעם רבה וע"כ אין ראוי למשגל להשתחשם כשתבא עליו צרה גדולה
מכתי שאינו יודע סופה: ובמובן אחר ע"ה להרנות בשמח' ובשרוק.
אבל תסיה השמחה נמשח' ע"יונים ר"ל לעשות הצדק ולרדוף אחרו.
ואולי הושרת הכתיב על היגון והרצנה כ"כ הוא גלוי ומפורסם
בספרים בדברי הנבואה שאין צריך לדבר עליו. צוה שלא היה הס
הכבוד שהוא מלמעלה עליו לטובתו בעולם מתחילתו ועד סופו.
ויחשב כחושב שכבר הציח ושהיה הכללות אמיתית

והיה הכבוד שהוא סבה לערדו מחיי
העולם "הבא וע"כ נאמר יש דרך ישר
לפני אדם ואחרית' דרכי מות. לפיכך
יכוון אדם מתחלתו ויתפלל לאל להיות
כל מה שיבואו בעולם הזה מרע
ומטוב סבה להשיג עליו הכללות ה
אמתית ע"כ הרב ז"ל ואמ' הפילוסוף
ההפסד הוא טוב בקצת הענינים.
ושלא נראה קצת הדברים. טוב
משגרים. ולפעמים יתאו האדם דבר
וחושב שהוא טוב והוא רע. וידאו סיפור
מאין דבר חושב שהוא רע והוא טוב
הדברים כמו שבארנו ומן החיוב שלא
צריך שנאמם דבר הרע נאמת. כי אם

פ"ק דקדושין דף
שוכותיו מרובין מעומותיו ח
מריעין ודומה כמי ששרף כל
התורה כלה ולא שיר מחכה
אם לו אות אחת. ח
שוכותיו מרובין חוכותיו ח
מטיבין לו ודומה כמי שקיים כל
התור כלה ולא חיבר אות אחת
מחכה: שכמ"ה

וכל זה מפני חיינו יודע אמתת
נמאס הדבר שינוי רע: אבל
יתחזה זאת בלגננו יהיה לנו
תועלת

C

צרי היגון

הנ"ה ח"א

ולא כתאו' בני אדם במהותם
המתעסקי' כל ימיהם לאהוב
ולבנות ולהעש' ולא יראו טוב
בעמלם עליהם כאשר כל ימי
עמי רעים והשחת בחלקו הוא
עשיר כל ימיו ועליו באחר ועוב
לב משתה תמיד כדגרוסי' פר'
במה מדליקי' דף (כ"ה) ת"ר
אזיה עשיר כל מי שיש לו נסת
רוח בעשר דברי ר"מ וכו' ואין
לך נסת רוח גדול מהשחת
בחלקו כמו ששנינו בפ"ד מ
מפרקי אבות איהו עשיר השחת
בחלקו: ש"מ

הנ"ה ח"ב

אחר רב הונא הנה טוב מאד
ו מדת הטוב והנה טוב מאד
ו מדת יסורין ובי מדת
יסורין טובה מאד אמהא' לא
שעל ידי' הכריות באין לקוי
הנ"ה וכן שלמה ע"ה אומ' ודר'
חיים מוכתת מוסר אחרת כל
וראה איה דרך מביאה את
האדם לחיי העולם הבא הוי
אומר ו מדת יסורין' במדת
רבתי (פ"ט) גם בפסק חלק
דף קו) ש"מ

הנ"ה ח"ג

כל שיכוי האדם על האדם
המשה אותו מן הדבר המורגל
לו מפעל אותו סף אם ישים
הגון

חושית גדול לסכיר מאתנו הדאגות
ותאות המותרות ולשמות בחלקינו
ולקבל בשמחה גזירת הנוראית עלינו
כן כראה לנו טוב או ביש כי אין אנחנו
בקיאי' בדריקת הראי' לסבין איזה טוב
ואיזה הוא רע. ואנחנו לא נחשוב שיש
דבר רע יותר מהמות והאמת אינו רע
אבל פחד המות הוא רע ואמנם המות
הוא שלימו' טבעינו ואם לא היה מות
לא היה אדם כי גדר האדם חי מדבר
מת ולולי המות לא היה האדם א"כ
אינו רע שיהיה מה שהוא בטבע.
וא"כ הרע אם לא היה המות ועל זה
רמז רבי מאיר באומרו והנה
טוב זה מות. ואם הדבר שחושבין
בני אדם שהוא רע מכל שאר הדברים
אינו רע כ"ש שכל מה שהוא תחתיו מן
התלאות והפגעים והמקרים שאינם רע
וא"כ המות נחשוב אותו רע להעתיקתו
מן החיים ודמיון זה כי המון אשר
הוא נכבד. לו היה בעל שכל וירצו
להשימו' בהאלטומכ' ומשם לשאר אנרי'
היה דואג ומלער על זה ואש"כ שהוא
נעתק משם להניע אל שלימות נורת'
ואחר שהיה במנוסים והספק לזרע לו
רצו להעתיקו אל רחם האשה שהוא
מקום רחב מהמקום שהוא יולא משם
ידאג על זה דאגה גדולה ולו אם
יאתרו אליו אחרי שהיה ברחם ש
יחזרוכו אל המנוסים היה דואג על

צרי היגון

יח

זה כפלים מראשנתו הראשונה בזכרו
המקום הכר שהיה יושב בו וריחוקו
מסלימות הצורה האנושי וכמו כן באשר
ירצו להשתקו מרחם אמן לאוי העולם
הזה דואב וכואב על זה באב גדול גם
כי אחר שיצא לאויר העולם אלו יאמרו
לו שוב אל הרחם והיה מולך בכל העולם
היה נותן הכל למען לא ישוב אל ה
הרחם. וכן אדם הזה שוב אל אשר
אנחנו בו יפחד וירא מפרידתו
וירא עליו ואחר שיגיע אל עולם השכל
שאלו בו תלאות המורגשות והקניינים
המורגשים אשר הם מקור כל הרגשות
לו יאמרו לו חשוב אל העולם שהיית בו
היה חרדתו על זה כפלים מחדת אס
יאמרו לו תשוב מאוד העולם אל הרחם.
וכבר התבאר משה שאמרנו הלא
עשו בענין המות "אותם אשר דעתם
מעשה ומחשבו שהיו רעו וחינו בן. וא"כ
העדר כל קנייני החיים המורגשים
אינו רע אבל הדאגה עליהם רע כי
הראגות ההם נסגב על נפשותינו
ואינם נהנה אלא ברצוננו וצריך כמו
כן שנעלה על לבנו דעת שאיננו או
פקד מאתנו דבר מה נזכר מה שאשר
לנו מקנייני המורגשים והשכליות שאנחנו
ה' ית' יתנחם על הסוף ונאבד ממנו.
ומה צריך אדם עוד להתעורר עליו
שהיו כל קנייני העולם קלים בעיניו
ידע שכלות מעלותיו ומסרנו כנגד

השמי האז עבדני אלו ולטובתו
בשלא יפיק לש' הטוב האז
כי העדר בנפשו מרחם אמן
הוא יוצא מן החל אל העולם
ולמציאות יותר כבד ויותר
חשוב מן הראשון לראות את
האז ולהשיג המוחשים ולהקנות
המושכלות בשכל ואע"פ כן הוא
בוכה לפי שז"ך בו הח לשער
בטוב האז וכן כשעזל ויפסקת
מחשבו מוחן החלב יבכה אע"פ
שיענה לקבלת מוחות יותר
טובים באותם מוחות לחייו
וישעור לפי שהיה חשבו' ממה
שהורגל וכן האדם שהתמיד
לשבת בחשך מן רב ויצא פתא'
לאור יקשה עליו ויגע' באור
עד שידרג ויורגל בו מעט
מעט וכן ביום המות אף אם
ישנה האדם למציאות יותר
כבד ויותר מעולה ולווד' ב
בלתי מפסיק שאל אפשר לשכל
האדם לשער בהיותו שקוע
בחומר הזה האז מעטער במות
נער כפלא לא להיות כעתק מן
המציאות אל ההעדר כמו ש'
שישנו האומרים שאין מציאות
לשכל האנושי בזולת הגוף אומרים
לפי שהעצק מן המורגל וקשה
על האדם עד שידרג ויורגל
מעט מעט במה שלא הורגל בו'
כן הוא בעקרי ח"ד (פרק
ל"ב) ש"ח

תנ"ה

C 2

שאר

צרי היגון

שאר היוצאות כי כבר נודע באופת ארמית כי כדור הארץ אל הגלגל

כנקודה ו"אם יערוך אדם זאת הנקודה

לגלגל לא ימצא לה רוחב ולא שיעור

לקטנות ועוד הארץ שהיא כנקודה

הרכיבית ממנה הוא בנובב והשאר

הרוב וזה המיושב כעם נהרות ומים

ומדברות יבעת ביערוך האדם החלק

הנובב מזה החלק כמעט לא ימצא

לחלוק השיעור אל מה שהן הרוב ממנו

וכ"כ כשיערוך נוק השמש אל הארץ כי

כבר התבאר אלל החכמים באופת

ארמית שהשמש גדול מן הארץ קס"ו

פעמי' וכ"כ כשיערוך השמש אל הגלגל

שהוא תקוע בו' וכ"כ כשיערוך זה

הגלגל אל הגלגל שלמעלה ממנו או

לגלגל האחרון המניע כל הגלגלים

התנועה היומית וכשיחקור האדם

כל זה יתבאר כי הארץ וכל יושביה

לאפס ותוסו נחשב לנגד שאר הנמצאו'

וכ"כ נוק האדם האוכן בתי' חומר אשר

בעפר יסודו שאין לו ערך כלל לנגד'

ואין יטעו האדם טעית גדול מאד שלא

יטבול ערך עצמו וחוס' בלבו שהוא ראוי

והגון לכל טוב ולא יקרהו מקרה ופגע

ובזיון ויתן לו האל כל עת וזמן כל

שאלתו ומה שיעל' לו ואלא יפול מכל

דרכיו ומחשבותיו דבר ארצה' ואם

יקרהו להפך מאד שיחס' שראוי אליו

ינעוק ויתרע' על האל ית' ואומר בירכ

מה שיקרה לו הס' על וחס' שלא כדון

יתבאר באופת ארמית כי כדור הארץ אל הגלגל

מרכו הארץ ובין העליון שגלגל

שכני מהלך שזכות אלפים שנה

ושבע מאות שנה בקרוב וכל

שנה מש"כ ימים והמהלך

בכל יום ארבעים מילין מן

המילין של תורה שכל מיל' א'

אלפים אמה באמת המלחמה

והשתדל זה החוקק הגדול

המבהיל וכו' כמו שכתב' האל

אלוה גובה שמים וראה ראש

כוכבים כי רחו ואמר האל

תנובה שמים תלמוד הראוי' על

רוחק השמימי השם כי אחר

שאכחו בחוקק מזה הנשם על

זאת ההפלגה גדולה והוא כדור

ממנו בחקוק זה ההבדל ונעלם

מחכ' עצמו ורוב פועלו

ב"ה השגת פועלו שאינו נשם

זה החוקק הגדול אשר התבאר

באופת ארמית הוא לכל' ה

הנחת וכו' ואפשר שיהיה יותר

מזה בפליים רבים וכו' ואחרי

הגלגל התשיעי החקוק בכל

התנועה היומית לא יורה לו

שיעור קלל אחר שאין בו כוכב

אין תחבולה לנו לדעת גדלו

והשתכל אלו הנמצאות הנשמות

מה עולם שיערם ומה רב

מספרם ואם הארץ כלה אין

שיעור

אז יגזור סהכל וקרוו כמו שאמר
 שלמה ע"ה אולם אדם תסלק דרכו
 ועל ה' יוטף לבו : ולא השכיל זה
 החסר ערך עצמו וספלותו :

אבות

החשובים החכמים כנר ידעו חכיות זה המציאות
 והכניסו בו שניאר דוד ע"ה ואמר כל ארצות ה'
 חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו אמר שהם אשר שגרו טבע המציאות
 ומצות התורה וידעו תכליתם התנאזר להם צד החסד והאמת בכל
 ולכן כל בעל שכל יודע להם ית' שנתן לו טעם העול' שאפי' היה פחות
 הרבה וממנו שיש לו לא היה ראוי לזה הטוב אלא מאז חסד האל ית'
 וכש' אדם יודמן לו שידע' טובו מצריך לשבח להלל להאל ית' ולסודות
 שלא למען צדקתו ויושב לבדו נתן לו כל הטוב הזה וכבר הארי' בענין
 זה וכיוצ' בזה הרמז"ס ז"ל בספר המור' (ת"ג פי"ג) ויבס' יעויין
 ו'א' אצריך פה בזה ומי שחננו האל דיעה בניה והשכל עפיותו בשמחה
 ובש"ו נס כי המור' חז"ל בשעת הדוס הדוס מ"מ יתן אל לבו ימי הרעה
 והתלהז' ולא תסיחבו השמחה ולא יפחחו השמחה ולא יתחובו החדוה
 ממיני שכל הדגרים מתננים . אחר המעלה שפלות ואחר הכבוד
 ק"ו . לפני שבר באין . ועוד לזה רמז שלמה ע"ה באמרו לכל זמן
 ועת לכל הפך תחת השמים . ר"ל כי הדבר הכללי נמשך בהמשך
 הזמן כלומר שהוא עומד לעד וידבר הפרטי אינו נמשך אלא נהפך

ה'ה"ה

שהוא חלק מחלקי הזמן כלומר אינו
 עומד אלא זמן מוטע ומיד כלה וטל כן
 אמר לכל זמן ולא אמר לכל עת וימר
 עת לשחוק ולא אמר זמן לשחוק .
 והוד עמו שלמה ע"ה ב"ל הכסוקים
 שכל דבר מהפרטי הוא והפכו כלים
 ואינם עומדים לעד . וע"פ האדם
 החכם צריך שלא לשמוע מ"אד בזה
 גם לא יחרר מנפיהם כאשר אמרנו
 למעלה כי כמה וכמה אנשים גרולים
 קאונים

קדוש לזה ראיתי בפרש' פנחס
 שער (פה) בעקדה חז"ל והוא
 מה שאמר שלמה בחרמותו לכל
 זמן ועת לכל הפך ידמה צורך
 הזמן לכל הדברי' והעת לבד
 לכל הפך שהיא ההשכלה יהיה
 למחיל' אשר תחת השמים
 כי אשר על השמים אין צורך
 זמן כלל והיות שם הפך מוכו'
 אל השכל שגור בפי זה החכם
 נספר

צרי היגון

בספר ענינו ואל תמה על
הספד בקה קולת למלא דברי
ספד והראש' כתב מאור
השכל יאל הספד :
שכח

חזונים קרה להם מקראות רעות
ומחיתות רבות וגדולת כשאר המון עם
ויותר : זה האלכסנדר מקרון
שאלך משה העולם ועד סופו והגיע
למעלה רבה ועצומה והוא קורא שמו

מלכים ומעשה תקפו וגבורתו מפורסמים לכל העמים וזה
במל' ימיו מיתה עצומה שהסקוהו עבדיו כס האמת . ודריש מלך פרס
שהיה מושל בזמנו בכל האלמים . זה האלכסנדר הרבו בנית מלכותו .
ורבים לא יספרו מרוב חכמים וגדולים מאד מאד שאירע להם לרות
ותלאות עצומות . ואם באנו לספר כל התלא' והמקרים והסכנים
סרעם שקרו למלכי ישראל ולשאר מלכים גדולים ולשאר בני אדם
שחזונים תלאה בלשון מלשצר וסיד מלכותו דין אלו ימי וכל מי
פניסותא דיורי ארעא ספרי ור' :

על פן צריך האיש האשכנזי והלכנזי שלא יחרד מן התלאה ולא
ישחמ מאד בשמחה כי הכל הכל ורעות רוח : והחכם עיניו
בראשו וידע כל מעשה העולם כי כולו מאפל ואין בו ננוהים . ביתם
האלף את הזהב ואת הסכף הרוב לבני בליעל למורשם והישרים ב
בלבותם לזרכיהם אין ידם משנת . הגדולה והתעלה נחתו ביד
רשע הסיד והסנדר לסירא את דבר ה'

ובח"ק פר' אלו מנלתי (דף
כ"ח) אחר רבא בני חיי
ומזוני לאו בוכ' תליא חילת'
אלא במולא דהא רבה ורב
חסדא חמויי' רבנן כדקי'
הו' חד מכלי ואתי מעדא וחד
מכלי ואתי מעדא רב חסדא
היה תשעין שנין ורבה חיי'
ארבעין שנין פי רב שיתין הלולי
ובי רב שיתין תכלי כי רב חסד'
לחמ' סמירא לכלבי ולא חבשי .
כי רבה חסד' דשערי חבשי ולא
משתכחי .

הזמן הזה חסקה נפשו ברע מעללים
וכל אשר יש לו נתן בידו להשביש מכל
אשר שאלו עיניו על פן ידים ראשו .
ולקדושי השם כההומם והמגערת
לרוב . הענק : יעניק צוארי הכבלים
בסף כאשר יוכלון שאת : ואנשי מופת
ישלח ריקם אין כסף דרך רשעי' צליחה .
ודרך צריקים המכשלה תחת ידיהם
בית גאים בין נפון נוה שאכן והאיש
עניו מאד . ינהלוהו שואה ומשואה ואת
פיוסו הפשו עשיר רוב מעשקות לשוד
ולכפן

צרי היגון

ד

ולכפן יסחק לא יחוש כי יקר השער לא
ידאג על הנצרות ויושב תפלות יושב
בדר וידום מפני עוניו לבו דוי ודמעתו
מאין לחם ושאלה האדם גדול מאחיו
לכבוד ולתפארת ימיו מכאובים והיה
רק יועה ימי שני חיובולם או רובם
ימי עני רעים ידרפסו שואה ומשואה
בנופו ובממונו כתרופו נגעים הרדפוהו
שכול ואלמון ואשתו משכלה ועקרה
בבקר קול פחדים באזניו ושמעות
יבהילוהו ובעת צהרים תרופת מלחמה
שלות סקט ולחוטא אין כוסל אשתו
לא תשכל יולדת ששה בכרם אחד בשרו
לא עליו יכאב משמעה רעה כוכן לבו
בעות מלאכי שלום אליו יבואו יתנו
אומר המבשרות טוב. בארזים יכול
שלהנת והיו לבער. והאזוב הולך וגדל
והיה עליהו רענן. התנינים הגדולים
באחיים במצודה רעה. ודגי הרקק
שאין לא שמשו קול טוב. מושל בירא
אלקים לא יראה בעובם. ורשע ובסיל
לא עמד עליו שחל. על כל אלה יהי
סס' מנודך באשר בלוי וידוע מדברי

מתכבד : ביאור זה המאמר
של רבא תירצו המפורסם
העוסקות קצת שם. וכש"ת
הרמב"ם (קמ"ח ת"ט) בעקידה
פרשת וירא (דף כו.) ראיית
ביאור על זה והרמב"ם ז"ל כתב
כי מה שאמר רבא הם דברי
יחד ואין להאריך כאן :
שכ"ח

הזמן בדר בערו לכל חגע בו
א"ה הנ"ה
גרסי' בספרי תניא רבי
אליעזר בן יעקב אומר כל זמן
שאדם שרץ בשלוה אין מתכבד
לו ממטתו כלום ועל יד
היסורין הוא מתרצה לפני
המקום שגא' כי את אשר
יאהב ה' יכית' ובערבין דף
י"ו תאב' דבי ר' יאשיאל כל
שעברו עליו ארבע' יום בלא
יבורין קבל עליו בוערב'
אמר פורענות מומכת לו :

חסדי עלין רז"ל אהרן הנביאים נסתפק על זה הסדר המגביל
הלא הוא כתובה להטיב לטובים ולשירים בלבותם והמטיב אורחיתם
לעקלקלות רעה תנא עליה. ולכן שאול שאל האים המקודש את
פי' האל ית' מפני מה צדיק ורעלו וכו'. ותשובת חכמינו
הראשונים והאחרונים חלוקים בזה
ובמקומו חלוקים לזרואים כראוי זה
ושאן לכולם היוסקס גינותם החלק
נמשל

א"ה הנ"ה
כבר ידוע והוכרע בראיות
מקפיקו לכל בעל שכל היר'
האל C 4

צרי היגון

האל ית' יודע כל המאכל
ופרטי מעשי וישגי בהם לתת
לאיש כדרכו וספרי מעליו
ומכר' ד' סבו' יגיע השבח לרשע.
ומכר' ד' סבות יגיע הישע
לצדיק. המבואר' (פי' בוי"ג)
מן ח' ד' וזה חף כמבואר
הכנף והכנף ר"ל שהרשע רשע
בזמנו. והטוב טוב בלחמו.
אבל כבר אפשר שכתב הכנף
במאמר' שכתבו מדמין שהרשע
רשע ואילו היודע מחשבות
יודע בו שהרשע צדיק כח"ג
הז"ל. בקדושין (דף מ"ט)
האומר לאשה הרי את. מ
מקודשת לי ע"מ שאני צדיק
אפילו רשע נקוד מקודשת שיהא
הרשע תשובה בלבו. וכן
האומר לאשה הרי את ע"מ שאני
רשע ומו' מקודשת שיהא הרשע
ע"מ בדעתו. וכן הכנף
אפשר להבין ג"כ כמבואר
שהרשע טוב מדמין שהרשע טוב
ואינו טוב במאמר שלמה ע"ה
ואליהו ובמאמר חז"ל ובמאמר
דוד ע"ה. ע"מ ואפילו חז'
שכחם לפרטים שהרשע טוב
אפשר שאינו טוב כמו שהיה
במלכותו לישל וזהו תחתיו
משיגו ואם היה מושל היה
מתגלה לו ובהגות האל ית'
בתישר הכותל וכל העש
תוהים ואמר' איה הישע אל
הרשע ההגות גדולה הוא
ועל

במול שנים ואובדים עולמות שברא א
אלקינו חק נתן בעולמיהם זה לבחול
רשע' נחש' הזכות אשר בידם בחייהם
מש' הם מעט צרי מעט דבש לשחק
מרידו' ומנה כי אין האל ית' מקפח
שכר כל בריה. אם בחיותם כלו שלום
אמר ה' לרשעים. באחריתם המה
למלחמה. אם מתוקה שנת העומר
את פי' בראשונה. הלא ידעתי כי
מרה תקים באחרונה. אם שנותם
בנשימים בחייהם. במורה מתירם מן
הנחמה אין. אם רשעים יאריכו. נ
ברעתם אחריתם עדי אובד. ואם המה
ימותו תולעתם לא תמות. ואם יכנה
שמשם. לא תכנה אשם. אם לא נוסח
אם הוא עד אגרון תאכל. וסעלם
השני לא ידע אנוש ערכו. ותפארת
רום ענייניו לא ע'ה על לב איש ואין
קצה לאוצרותיו אצ"ה כל כלי חמד' לא
יסערוהו לב רחב ולא יגבילוהו מצב
גבולות עין לא ראת' העי' כפן צו אהל
ית' ליריאו ולחוסיו במול כמע' הידיה.
והאלקים כסה אותם בעולם הראשון
לראות היעמדו דברי החוכה שמורים
בלבנם להרבות להם מזהר ומתן. נ
בעולם האנוחות נתן' ימותם גדולה
ובשמון ויהיו חיי צר' ימיהם כדי שלא
יסירו אל מול אחר לשפעת מי מנחות.
וירא אלקים כי טוב ויהא להם עניית
לכל

ועל דרך האמת היה לראות
הרעץ למנוח מחמו מציאות
העומק והכוח בזה הדבר :

שכ"ח

א"ה

רב ושמאל ואמר לה' יוחנן
ור' אליעזר חד אמר אלופינו
במורה ומסובלים במצות וחד
אמר אלופינו במורה ומצות
ומסובלים ביסודין : צ"ח
קורא (דף י"ח) .

א"ה

תוספות פ"ק דברכות (דף ה)
ה"ל אין כל אדם אבל אין
לברוך אין אדם וזה ל"ש דהא
כמה דריקים וסוף לשתי
שמות כגון ר' נדאמרין
פ"ב דהוריות (דף י') אמר
רבא אטו דריק אי אפלי תרי
עלמא מי סבו להו :

שכ"ח

א"ה

כחאמר ר' אחא בשם
הה"ק דמקדש לישב בשלום
בעולם הזה השמן ח
מקטרת ואומר לא די מה
שמתקין C

לכל יצא עש' קמחיהם מרוב כל וימן
לחס המלך את פת נגס דחוקה
וממיהם נמסרה : שלא יהי צדיק
נעזר ואם עליהם עבר עת נקשה
וצרה : למועד שמור אליהם לא
יחסרו כל עונ ובכר אמרו רז"ל אין
כל אדם וזה לשתי שלמות : ולכן
אל יסתומם האדם בנא אלו עשה
דחוקה וטורח : והדאגה והחרדה
על התלואות ממדות הנשים והפחיתים
שדעת קלה עליהם סמך המתפעלים

ואמר

החכם אין עם הראגה שכל
והתוסף הגדול שיעריר
פאחם נכסו ממה שההנהגה נו לוולתו
כלא יתחסם בכל צרותיו וזכרו נסיונות
שנתנסו האבן האסוני גדולים וקדושי
עליון עמודי העולם והצרות ומנוחות
גדולו שגדלו עליהם כי אברהם אבינו
ע"ה נתנסה בעשר נסיונות : ויטוס כל

בית אביו ואחיו נפסדו חמונת הרעה ונחר לו
לחם אביו ע"ה מלכד טרדת אשתו פצמי ורוב
רעות עיניו בזמנות : כח"ש ויהי ניוקן יצחק
גדול שהיה לו עגור בנו יעקב בזכיר יוסף כמו
שנאמר ויבך אותו אביו : ויעקב אבינו ע"ה
שהוצרך לברוח מפני עשו אחיו והמאורעות
שארעו לו עם לנן הארמי והיגיע רבה סיגע
בצאנו כמו שמר היות ג'ים אכלנו
אורב ונומר : והיראה ופחד גדול בצאת
עשו לקראת : ואח"כ צרת דינה :
צרת יוסף : עד שערב התלואות
הגדולות .

צרי היגון

שחוקות להם לעולם האל
 שחוקות להם לעולם האל
 חכמים אלה יודע שהי' עי'
 שבה יעקב אבינו ע"ה ליטב
 בשלום בעולם הזה קצת עליו
 רגונו של יוסף וכו' והי' כ'
 כשהדיקים חכמי' ה' שלום
 בעולם הזה האל השם כחכמי'
 שיהיה בית השער חכם מקדש
 חלף וכאלו הם מעבירין מעלת
 הערקלין אל הפחדור והכחוש
 אומר ואתה תבא אל אבותיך
 בשלום יבואו שלו' יבואו על
 משכבות' וכו' כי אין שלום
 שלם אמר ה' רק בעולם הזה
 ולזה מוצא המקדש חכם
 לקדש כבודו וכו' ולזה
 מקבל הקדוש ומגלגל עליהם
 ייפוי' וכו' עד שהי' הק' כה'
 ייפוי' בעולם הזה דרך גרות
 וערף כמו שארע העניין הזה
 בעצמו ליעקב אבינו ע"ה
 שאמר שאלה עמנו כיכל וכל
 כמותו וראה עשו אחיו שרץ
 מפניו וילך אל ארץ אחרת
 הוי' דעתו עליו ובה' ליטב
 בשלום בארץ מגורי' אבינו כלום'
 במקום שאין ראוי לבנות רק
 להתגורר בו כמו שאמר כי
 גרים אבחנו לפניך לזה קפץ
 עליו רגונו ש"י אשר ככל כרה
 כרוה מיום הלקח אותו מאתו
 כח"ש וכל האחד תחת ואתו

אך

שחוקות שנתחדשו לו והיגון שער
 עליו על ענין יוסף בנו כשתלקה ממנו
 סכנוהו והשכי' לא היית' שורה עליו -
 ובה תלמות הקיפו למטה רגיו ע"ה
 במאדים עד שהוצרך לברוח מפני פרעה
 מפני האנשים המבקשים את נפשו
 וכשתבונן ותחקור ענייני כל הגדולים
 לא תמצא מהם נקי ונאמן מפני
 בעולם - ורז"ל אמרו כל מי שערב עליו
 שלשים יום בלא יסורין קבל עולמו -
 ובפ"ק דברכות (דף ה') א"ר יוחנן
 דין גרמ' דעשיראה ביר ופיר' כי רבי
 יוחנן היו לו עשרה נשים ומתו כולם
 בחייו ולקח עצם פחות משעורה מבן
 העשירי וזר לו בסודו ופיה מנחם בו
 האבלים לאמר כי מתו כל עשרת בניו
 בחייו ולא נשאר לו בן אחר בלל - והיו
 יסורין של אהבה כי האבלות מכפרת
 על העונות והסודאיי מהתלמות גדולות
 אין למעלה מהם - ומורה שר' יוחנן
 היה גבור הנפש ואמץ הלכ לסבול
 התלמות כמנהג כל גדולי החכמים -
 ועיד שהיה לאמץ ולחזק לנו של ר'
 אליעזר דהוה קא בני' דא"ל רבי
 יוחנן רמאי קא בבית אי מאס חורס
 דלא אפסח - שנינו אחד המרבה ואחד
 הממעט ובלבד שלל - ואי מאס ממוני
 לא כל אדם וכה לשתי שלמות - אי
 מאס בני דין גרמ' דעשיראה ביר -
 וכן גרמ' נפרק חלק (דף ק"א)
 בשלמה

אך ערך ערך וגו' ועד
כספלו נרותיו נצער הערב
ושלח נכדו חזקו וכל הקורות
אותו כשאר יוסף איכנו
ושמעון איכנו ואת בנימין תקחו
עלי היו כלבה * כל זה היה
חמשה תורות חוטבע ענינו
כי עקר ישובו כחן לכחו
בארץ חיי' וכו' כל זה יתבאר
יפה בהעקדה (שער ל')
(דף פ"ב ופ"ג) :

שכ"ח

פ"ב * ת"ח

בב"ב פי"ב (דף ק"ו) פי'
רש' בשאר אכלו מן אחד מכחו
וכו היה חתם לחרי כסס
האכלים כי הן אינו חתום *
עוד שמעתי י"ח ביד לשון ה'
הנראה פירש כי רבי יוחנן
לקח עלם מהבשר שהיו מכיאי'
לו להנרות באכילתו הפעם
עשירית והי' חתום בו האכל *
וחסוניית הנז' לא נחשע הכי
ככלע"ד * שכ"ח

פ"ב * ת"ח

גרסי' פרק אחר ד"ח (דף לט)
מכתבו של מלך בשר ודם כשהיה
עליו מדינה אם סבורי הוא
הוא את מלך * אם רחמן הוא
הוא את חביון * אם רחמן מלך
רחמים מ"ס את תבולת'
ביסורין אף כן הא"ב * מייסר
את יחזקאל הנביא כדי לחרק
עומתהם של ישראל * שכ"ח

ת"ח

פסחלס ר' אליעזר נכנסו תלמידיו אליו
לנונו ואמר להם אמה עוה בזה
לעולם התחילו בוכים ור' עקיבה מנחם
אמרו לו ר' עקיב' מפני מה אתם מנחם
אמר להם מפני מה אתם בוכים * אמרו
לו אפשר כ"ת נצער ולא נבנה * אמר
להם לכך אני מנחם שכל זמן שאני
רואה ר' שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו
לוקה ואין שמנו מבלים ואין דבשו
מדינים * אמרתו שאת ח' קבל ר'
מולמו * ועשאו שאני רואה ר' נצער
אני שמח * אמר לו עקיבא כלום הסדתי
דבר מן התורה כולם אמר למדתו
דביתו כי * אדם אין זריק נאכך אשר
יעשה טוב ולא יחטא ועשרה הרובי
מלוכה אתם יודע כמה יסורין סבלו
ולא נסו מדרך האמת ור' עקיבא שהיו
מפסקין בשור במסרקות של ברזל וסיה
קורא ק"ס ואמרו לו תלמידיו ע"כ *
והיה אמר כל ימי הייתי מצטער על
פסוק זה ונפל בפסך אפילו נוטל את
כפסך * ואמרתי מהי יבא לירי ואקיימנו
ועשאו שאל לירי לא אקיימנו * ויצא
בשמתו בזה * כל זה מורה על תכלית
גבורת הנפש וכמה פעמים באין על
הצדיק יסורין ונסיונות לטובתו *
ולהנאתו ולנסותו כדאמר יי' זריק יבחן
אף על פי * שהק"ב פוחן לנו ודוע
אם יעמוד בנס וכו' אם לאו * מ"מ מנסהו
לבנות לנו ואעשיו נפני בני אדם שאינם
מכירים

צרי הינון

פ"ה ט"ו

וכל ענין הנסיון יתבאר היטב
בהמורה ח"ג (פרק פ"ד) וכן
בעקרים ח"ד (פרק י"ג) יבוא
דרך הסרת תלוני דרוק ורע
לו ויפסד ענין הנסיון
ויסורין של חכמה ואין
להאריך כאן ע"ס ;
שכ"ח

מכירים מה שיש בלבו . וגם לזכור
ולב לא מה שנכתב שכלו אל הפועל .
וגם להיטיב בני הדם שילמדו ממועזיו
כמו ששם לאברהם אבינו ע"ס ועמד
בכלן להודיע כמה היא חכמתו של א
אברהם אבינו ע"ס ר"ל להודיע לכל
בני עולם . ולמי מנסה הק' בה לאותו
שמיני בו שעימד בנסיונו שנאמר ה'
לחיק יצחק כדברסי' ב"ר ימלא"ר . ל

ל"ג . הנה כשהוא בדרך כנשנו אינו בדרך נקנקים מרועים שאינו
משיק להקיס עליה' פעם אחת עד שהוא שוגג רק בדרך נקנקים
ימים שאפי' הקיס עליה' כמה פעמים אינו נשגרים כך הק' בה אינו
מנסה הרשע' שאי' יכולים לעמוד בנסיון וכו' . א"ר אלעזר משל
לנצל הבית שהיו לו שתי פרות אחת שחכה יפה ואחת שחכה רע . על
אזם מהן מטעים לא על זו שחכה יפה וכו' . וכן ב"ר סי' ב' פירק' נמה
מליליקי' (דף לב) ביסורין של רש' בי וכו' שישנו במחשבות במעשה
תליסר שני וכו' מ' ס' הסוכר ח"ה (דף פ"ד) ר' אליעזר קניל ע"ס
יבואו כל יומא וכו' באורת' אמר להו אחי ורעי באו בלפני' אמר להו
אחי ורעי לבוא משם בעול תורה . וגר' גמ' התם (דף פה) אמר רבי
חביבין יסורין קניל ע"ס יסורין תליסר שני וכו' . כל שני דיסורי
דר' לא איצטרך עלמא לינערא וילמדלק שוסורין של צדיקי' כפרה
ופ' בה לעולם . וכן ש"מ ע"ס אמר ודרך תוכחת חיים מוסר חמרת
איה דרך מביא את האדם לחיי הע"ס הי' אומר זו נדת יסורין וכן
בפרק חלק (י"ק ק"ו) אמר הק' בה לדוד המלך ע"ס קניל עלך
יסורין וכו' ובאשר היסורין באים לסבות הרבה . ואין בשכל האדם
להסתובב ולידע כלל ס' ותס' . לכן כשהוא האדם שביין עליו יסורין
א' יחשוב שנאין במק' ר' י' שמתאין נכך עיניו היא מרה כנגד מידה
לעונן למקרים ח"ו בלי שמירה כמו שאמרה תורה ואם תלכו עמי
בקרי אף אני אלך עמכם בהמת קיי' וכו' זה הוא גדול כי ר' י' הם
מקרים ויסורין נעלים והענינים מלמעלה אין שמירתו כלום כ'
כדכתב

בדמיונם ה' לא נאמר עיר שוא שקר שומר ומאז שאמרו אין רבה
 רע יורד מלמעלה הוא נעזר שהחוטא אין צריך לבדוק למעלה חלא
 להסיר מעליו המחסה והמסתור ואז נתגס רשות למקרים ולסורין .
 וזהו שאמרו אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון על כן אל
 יסרה שם אדם על מדת בוראו נחשבו שגא ע"יו שם נזק חלא
 כדן שכבר נאמר הסור תמ"ס פעלו וגו' צ"ה

וכן גרסו' כפ"ק דברכות (דף
 ה) רב הובא הוא ליה ארבע
 מאה דמי דמחזא תקיפו ליה
 וזהו חלא . על גבי' רב יודא
 אחוה דרב כלל חסידא ורבנן
 וכו' ואמרו ליה ליעיין חר
 במילי . אמר להו וחי חסידא
 בעינייהו . אמר ליה וחי חסיד
 קודא ברין חא דעביד דינא
 כלל דינא אחר לה' אי איה
 חאן דחיי' עלי מילת'
 ליחא אמרו ליה הכי שמי
 לן דלא יהיב חר . ש
 שבשת לארסייה אחר להו מי
 קא שכי' לי' מורי מיניה חא
 קא נטוב לי כוליה אחרי ליה
 היינו דאמרי אינשי בתר גבא'
 נכוב וטעמא טעמי' אחר להו
 קבילא עלי דיהיב ליה יחבא'
 דאמרי הדין חלא וזהו חחא'
 וא"ל אייקר חלא ויודנן בדמי'
 חחא :

צ"ה

וכן גרסינן התם ג"כ היינו
 דאמר ריש לקיש כאמר ברית
 במלח ואמר ברית בוסיון .
 כאמר ברית במלח שכל ולא תשכית
 מלח

לפיכך ואמין אדם אמינה קיימת שהבור'
 יתצרך יודע כל הסתרות והוא דיין
 אחת וזו אחת כל העולם כדרכיו וכפרי
 מעליו ולמי שהוא אדם גדול מקפידין
 ביותר אכי' כחש השער"ה . צ"ה
 כמ"ס בקרוני אקדש דרי . שחאמר .
 שיחא' שלם ונקי גובין ממנו וכפיו
 מעט מעט כדי שלא יתמלא נשמה מאד
 סאתו ואם בלא על אדם יסורין וחשב
 שלא חטא ידקק בדרכיו וימלא טעם
 לדבר ויפספש במעשיו ויסב בתשובה
 כדגרסינן בפ"ק דברכות אמר רבא
 ואיתימא רב חסדא אם רואה אדם ש
 יסורין באין עליו יפספש במעשיו
 שחאמר נחפסה דרכיו וכו' פספש
 ומלא יפסש תשובה שחאמר נחפסה עד
 ה' פספש ולא מלא יתלה בנעול
 חורס . שחאמר אשרי הנצר אשר
 תסרנו יס וגומר . צ"ה ולא מלא
 בידוע יסורין של חסדה הן שחאמר
 כי את אשר יאהב ה' יוכיח וגומר ולא
 ינטע עליהם כלל לסנה שאמרנו וכן גם
 בעת הצלחתו ובזמן טובו כשישיב לבו אל
 ישמח יותר מדאי כמו שאמר הכתוב שמח

צרי הינוק

מלח ברית אלקיד • וכאמר ברית
 בירמיון שאל' אלה דברי הכרית
 מה בר ית האמור במלח מלח
 ממחוקת את הכזר אף ברית
 האמור ביסורין יסורין ממחוקת
 נוספו של אדם וכאמר חרובה
 יותר לפני המקום כדגדסין
 בכפרי תביא רבי אליעזר בן
 יעקב אומר כל זמן שאדם שר
 בשלה אין מתכפרין לו מעונותיו
 כלום ועל ידי היסורין מתרבה
 לפני המקום שאלמר כי את
 אשר יאבה' ונאמר :

נחור בילדות' ויטיבך לכך בימי בחורותי
 וגומר ודע כי על כל חלם ויבאך האקים
 במשפט הא למדת שעת' אדם ליתן את
 הדין על שמחת העולם הזה ואמריון
 במדרש אמרתי להוללים אל תהיו מלשון
 לחול במחלות שאין השמחה ממחנת לו
 לאדם בעולם הזה ולא כל מי שמחה היום
 שמה למחר ולא כל מי שמיצר הו' מיצר
 למחר זהו שאמ' שלמ' ע' להחזק אמרתי
 מהולל ולשמח' מה זה עשה • תיעך לך
 שהוא כן שהרי נברא' עולם היתה שמחה
 גדולה לפני הקב"ה שנאמר ויבי כבוד ה'
 לעולם ישמח ה' בעמיו • וכתיב וירא

אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד מה כתיב בתריה • ויתעצב
 אל לבו לכך כאמר אמרתי להוללים אל תהיו ומה הק' בה כ' ביכול לז
 המתין בשמחתו : בני אדם על אחת כמה וכמה :

אברהם

שמה שמחה גדולה נתגדל והרג כמה מלכים ונתן
 לו הק' בה בן לזקנתו בסוף כאמר קח נא את
 נקד יחידך וכו' חור מהר המורים לקבור לשרה ונקש מקום לקבורה
 ולא מצא עד שקנה בד' מאות שקל כסף :

יצחק

שמה שמחה גדולה אמרו לו ראש ראינו כי היה ה'
 עמך נצל מאנשי גרר • ולבסוף כתי' ותכסין עינו
 מראות • ומה יצחק עולתו של הק' בה לא המתין בשמחתו שאר ב'א
 על אחת כמה וכמה :

יעקב

שמה שמחה גדולה ראש כולם ומלאכים עולים ויורדים
 בו וסנה ה' נצב עליו הנה אנכי עמך ושמרתך וכו'
 ולבסוף אירע לו כמה צרות • לבן • עשו • דינה • יוסף • רחל •
 ומה יעקב לא המתין הק' בה בשמחתו שאר בני אדם עמ' כ'ו :

יהושע

שמה שמחה גדולה הוא הסתיל לישראל הארץ והרג
 ל'א מלכים ותלקו לו כל ישראל כבוד גדול שנאמר
 כל

ערי הינון

כָּל אִישׁ אֲחֵר יִמְרָה אֶת פִּיךָ וכו' וְעַם יִהְיֶה שָׂלָם וְזֶה וְעַתָּה בָּלָא בְּנִים הַדְּרִיקִים כִּד הַרְשֵׁי ע' אֲחֵר:

עלי הכהן שש"ב שהיה מלך ובהן ואנ' ד' שאמר ועלי הכהן יושב על הכסא וגומר ראה מה כתיב בו ויהי בהזכירו את ארון האלקים ויבול מעל הכסא וגו' וגם אני בניו מרת חפני ופנחס ומה עלי הנדיק כך ש"א ע"אכ"ו.

אלו שבע
נת עמידת ש"ג ב' ראתה בעלם כ"ז משמ
בכהונה גדולה ונבוא ומס אחי בעלה מלך
ונבוא וב' בניה סגני כהונה ואחיה נחשון בן עמידת ראש כל נשיאי
ישראל לא המתיה בשמחת' אלא כנכסו ב' בניה להקריב קרבן ויאלו
שרופים לכן נאמר אמרתי להוללים אל תהולו (תהילים עה) ע"כ
במדרש ובס' ש"אוי' לחדס למעט נזער וניגון כאשר אמרנו כבר בן
וממנו "בשמחת עולם וכן ו"מ ב' כרי

וכיח שמצילו ברצונו הקדוש
שהיה כותב ומזמן הרבה לבר
הקשר של יצחק לז'מס
והקשר כמו שאמר יוחא דמחיד
בזה רבי אחיק פורענות'
לעמלם א"ל לבר הקשר לא
תבדילן ויהינכל לך ארבעין
גרתי קדושי' כדדריס(דף כ')

אמרנו כבר שלא יהיה לו התפעלות רב לא משמחה ולא מדאגה רק
 יתן אל לנו עבודת האלוהים עקר שמחתו עבודתו ומעשה המלות
 וכן כל חינוכו במעלה הוה ישנה האדם

ים ויפראו' כי לאת בנות
 התורה נמה עבתו' בנח הסוב'
 והיית אך עתה כלסון מיעוט
 כי מפני שעתה כבר בנח
 הצבועו' שהיו וזון הקציר וכתב
 הכוכב תגדל שעתה יתאר ויותר
 שהיו וזון האסוף : לאסוף
 מבוטא

בשמה נכונה הראויה ונעזב לבב לא
יותר מדאי כמו שאמר הכתוב אור זרוע
לצדיק ולישרי לב שמחה דרך הכתוב
לכנות כלל כל הטובות שבכולם
והשמחות בלבן אור ואף הכונה אורו
מאח אלק שלום והשקט וכבוד ובריאות
ומזל .

צרי הינוק

תבואתו וטמנו ויבואו א' פירות
ע"כ יאמר כי בואן שמחת
גדול יותר ימנע אותה ויחזיק
לדרך המיטוב וזהו והיית אך
שמח :

א"ת"ה

ש"מחתינו • מ"תן מורתינו •
ח"רותינו ר"ת שות • כלומר
באלו הימים יהיה האדם שות
קבלתי מ"א מהר"ש ז"ל •
ש"מח

והדוק • מלאן ליהודים פתח אורח
ושמחה קומי אורי כי בא אורח כי אתה
תא' נר • הכל כלל טובו ושמחת השלום •
וכן המצא בספר השכתובים קורין כלל
כל הרעות והדאנות חשך כמו שמצינו
באיוב שאמר היום הוא ימי חשך עד
שתמצא בני שבותן עלה שאינה בגונה
שקראו הכתוב מחשך הוא שכתב מי
זה מחשך עלה במילין • ויתבאר מזה
שעלה הגונה היא אורח ושאינה בגונה
היא החשך לפי שהחשך כלל הרע והאור

כלל הטוב • הוא שכתוב יוצר אור ובורא חשך עושה שלו' ובורא רע
העצד השלום במדרגת האור והעמיד הרע במדרגת החשך וזהו
שאמר בבאן אור ורוע ללדק כלומר כל הטוב והשלו' ללדק שהרי רוב
הכחות הנחות על האדם הוא בעצמו סנה' לסם והוא הגור' להביאם
עליו וזה מלך החמא ונוראיו הכל מאתו ית' בהשגחה מכוונת ומארתו
יתצ' הרע והטוב הכל במשפט ונא' זה שהוא כן מה יתאונן אדם חי
גבר על חטאיו • פירוש על חטאיו ודאי יש לו להסתאון כי הן הם סבת
ל' ויתו • ועל כן הדיק פגאור שלא חסא הוא נתיילית השמירה
וההשגחה ודאיו הוא להיות כולל כל טובות העולם שקראו אור ורוע
לפי שהוא הדבק בשם ית' כן השגחת האל יתברך דנקה בלדק
ואמר ללדק לטון יחיד רמז למא' שאמרו בשביל דיק אחד העולם
יתקיים שאל' ולדיק יסוד עולם וכן השתוב אומר רבלי הסידור
ישמור • הסידור כתב ולשדיו לב שמחה • אחר שהזכיר ענין הדיק
הנשאר מן התקדים לרוב מעלתו וזכותו • כי ישרי לב הם הדברים
היותר והחשובים אותו בלבם ואין מע' ית' גדולה כ"כ במע' ית' הדיק
שיפו נשמים מן התקדים נשיבו עליהם מדרים אינם ביעשים בהם
ולא קצ' בישורין אלא מלדיקים עליהם את הדון ומקילי אותם
בשמה לפי שהם הורגים מהם מונח כמרה להם וזמין להם 'טובה •
ובאדרת הנגז' גם בפ"ק דנרכות (דף ה) ד' שמעון בן יוחאי אומר
שלום

מלשם מתנות עובדות נתן הק' נה לישראל ולא נתנם אלה ע"י יסורין
ואלו סן תור"ה. וארץ ישראל ועול"ם סנ"א:

תורה דכתיב אשרי הנגר אשר תישרנו ים ומתורתך
תלמדנו.

ארץ ישראל דכתיב וידעתה עם לנכך כי כאשר
יפטר איש את בנו: וסמך ליה כי ה'

ה' אלקיך מביאך אל ארץ טובה וגו':

עולם הבא דכתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים
תופחת מוסר וזה להיות אלו ג' מתנות

גדולות הערך לא יתכן שינתנו רק ע"י יסורין. וסוף המצוות העצום
במחוייב לאדם לעמוד על הזיווג והאזהרות הא' היא התורה
דכתיב וגומר. כי הוא מבואר שהתורה אינה נכנסת רק ע"י יסורין

והמצוה כל דברי החי' כמו שאמרנו כך

היא דרכה של תורה פת נמלח תאכל
וכו'. ובמעט עסק ופרישות כל הענייני'
המטרידי' כי על כן דרש' אמלא בפרק
הנופלת (דף ל) על הימים שאדם דר
במצי' אמו אין לך ימים שאדם שריו

בטובה יותר מאותן שנאמ' מי יתנו כירחי קדם וגו'. למדין אורח
כל זה תורה בלה שנאמר ויורני ויאמר לי וגומר. וכשנא לאור העולם
נא מלאך וכו'. ראיה שהימים שהאדם בהם מצומצם

והמאמר בעניינו הספוק או בלי שישית

לו חס עסק מהעסקים המזניים כי
הוא הנכון והמוזמן ללמוד התורה בלה.
ואולם בלאתו מההשערה והצמצום שהוא
כלו נסכה כי התורה והבדילו' בצמצום
החיים ילאו כרובין זה בזה בלי ספק
זהנה המתנה שניה שהיא הארץ כידוע
ליודעים שאין ענינה רק השערת החיים

והמצוה הנאמני' מהשלמים כמו

ס"א:

שנתבאר

צרי היגון

שנתפאר כבר מכתובים ההם שהניח לראוי וכל זה למה לפי שהתורה
 והארץ היו שני דרכים עומדים המביאם אל החיים הנצחיים הם חיו
 העולם הנא שהיה המתנה השלישית ובמה נפלאותה התורה להורות
 אלו ה"ג ענייני' שהורה רש"י במה שמצא בכלי הקדש ג' בלי
 מיוחדים מעשה מקשה • הכרובים דכתי' ועשית שנים כרובים מקשה
 תעשה אותם • המנול' דכתי' ועשית מנורת זהב טהור מקשה תעשה
 וגומר • וזה מעשה המנורה מקשה זהב תעשה וגומר • עד ירכה
 עד פרחיה מקשה היא • החצוצרות דכתי' ועשית שתי חצוצרות כסף
 מקשה • ואמר כי יעשו אלו ה"ג כלי' על ידי הכאת קורנס לומר שמה
 שרמזו עליהם הוא נקנה על ידי צער מכות ויסורים • והנה החצוצרות
 הם כלי הקריאה למקרא העדה ולמסע המנוח בדרך הלוכם עד
 שיכנסו לארץ והם תכסים מלכות שיתנהגו בהם מלכי ישראל ג'
 בארס • אע"פ שאותם שנעשו בכבודו של משה נגזרו • כי אינו
 ראוי שיתמנום התלמידים בהם • אמנם המנורה היא ממש גל
 מלכות והורה הנקנית ע"י יסורין ותשובה רבה כי ע"כ נכפל בה כמה
 פעמים לשון של מקשה וע"ז שאתרו כך היא דרכה של תורה ו
 דבר • אמנם הכרובים הם רמז למלאכים אשר נשמת הצדיקים
 עולים במדרגותם לעלם הנא • ולכן לא נבעט כלל ביסורים
 ונקבלם עלינו בסגר פנים יפות כי הם מקרבין הגאולה ג"כ
 כדאמרין בפרק חלק (דף צו) תניא אמר ר' אליעזר אם ישראל
 עושין תשובה נגאלים ואם לאו אין נגאלים • ח"ל רבי יהושע וכל
 אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הק"ד מעמיד לכן מלך
 שגירותיו קשים כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב למדנו

שסיסורין מקרבין את

הגאולה וכי' מלפני

אלון העולמים שגובה

אל בראש הגג במהל'

דתינו ובמשרות ת

תחזינו ענייני' שיקוין

כס קוהים בני ההוא

ויסיה' אחר ושמו

אחד

אח"כ ע"ז

וכן פירשו דהיינו לין

באשכנז ובדין תורה

שחרי העיר לא חטאה

אבל שבה ר"ל העש'

שלא לקח דין להפדות

הק"ד יעשה לקח

במקשה • שמו"ס

הג"ה ח"ט

וכן כתב ארם"טו כי

בהכרח שיהא זמן שיהא

כל האנשים כמשי' אחד

האמת ושתדל לעצת

האל ית' כפי מה שחש

באשר ביקר האדם

עכ"ל בעקרי' (מ"ג פ"ג)

ואמר

והנה גם הוא מקיים דברי
הנביא בהכרת שאלת ויהיה
ביום האל וגו' . ופסוק
ומלאה הארץ דעה את ה'
כמים לים מכסים וכי"ר ב
במהרה בימינו שמו"ץ

אחר : ופסוק ציון במשפט תפדה
ושניה בצדקה וגרנול נפשותינו נאדת
הצדיקים ע"ה להסיר לב האנן מקרבנו
וגמלה לרוח חכמה וזניה וגומר ויקויים
בנו פסוק כי נשמה תאלו ונשלוס
תובלון וגומר ושאתם מים נשון

קמעיני השועה אכ"ר סליק

אלה דברי המחבר הגה"ה שבתוך הספר

היות נשאר אך חלק זה באחריו . כוספתי זה גם אם לעצם הספר
לא תדמה הכונה . ואומני הדפוס לחצו אותי מאד בלי
המתנה . לכן מי שירדני לכף זכות יברכנו שכן מעונה :

גריסיון נפ"ק דמגילה (דף ט) יפת אלקים ליפת . יפיתו של
יפת יבא באשלי שם . וביאור הכונה ידוע הוא על

האדם כי הוא צריך לשלש שלימות שלימות הקטן תחילה להסיר
להחזיק די ספיקו ולהכין הצריך אליו בשביל שימי ויעמוד בבריאת הזמן
הקצוב לו לתת לחומר לחם חוקו יום יום ואחריו צריך שלימות המדות
אנשי' להתנהג על סדר הישר בינו לבין זולתו כדי להעמי' היישוב
המדיני בין בני האדם . ואחריו צריך לשלימות האחרון להשלים נפשו
במורה ובמלות ולהשיג את בוראו . תוכל לשזב הנשמה אחר הפרדה
מן החומר אל האלקים אשר גתה . ויקרא שמות הבנים הנולדים
לפי השלימות שהיה משיג או שלימות הקטן מעושר ובכסים וממטוב
המדות יקרא שמו ח"ס להורות על השלימות ההוא שיבא לאדם ביגיעה
רבה וטרח רבה במעבר אניות בלג ים וללכת בארץ מרחקים ביבשה
דרך יערות ומדברות אריות עקלקלות מקום גדודי ליסטי' וחיות
ומסכן עצמו כדי לאכוף ולכנסם כבוד ועושר . ועל זה קרא שמו חס
כינו שורה ע' זה הספור באדם הראשון בוצת אפך תאכל לחם שורה
עליו שיגיע אליו הצריך ביגיעה ואחריו כל אדם ימשיך . ולזה רומז
ג"כ באמרו וחס הוא אבי כנען ראש העסקים והסחרות . כדמצינו בגמ'
כיעני D

פניני תגרא והנן הנולד אחריו יפת לפי עלימו המדות האנושיות
יפת כי היא תפאר לאדם ללכת בהם דרך ישרה הדרך הממוצעת
ולא ישל לשום קצה מהם . ואפשר בזה רמזו גם בנמרד אר' יוחנן
סלכה כרסב'ג' שמתר לכתוב בלשון יוני וכו' . מאי טעמ' דרס'ב'
דכתוב יפת אלקים ליפת וגומר . מורה שהוא השלימות האנושית
תחת השלימות האחרון . דהיינו שהוא מורה על שלום וקיום
המדינה ואסמדות ראית שמהם למדו הרבה מחכמת המוסר :
וחכמת הפנמות : נקרא בלשו פילוסופיא' מורא' לה : ונאטור' אל :
ואחריו נולד בנן שלישי וקרא שמו שם לפי השלימות שיהיה לסביב
או השלימות האחרון אשר המונס בו ממין האדם וקראו שם כי הוא
הנבחר מכלם . וכן יעשה שם שיטאר אחריו ברכה וזכרת בשם
לפניה לפני אלקיו לשרתו ולבדך בשמו כל הימים ולא תשכח מ
וריו עיניו ולבו שם ב'ה . ולכן קרא שם שמורה גדולה על גדולה
ומעלה יתירה ושם טוב עולה ע'ג' ובאו להורות על אדם השלם
אשר השיג בג' שלמות אלו כי הוא צריך לקיים בידו שלמות המדות
להיות באמת משפטיה' צדקו יחדיו . שלא יוכל להחקי' חכמתו בידו
מבלעדיה' . וע'ז אמרו יופתו של יפת ישכון באשלי שם . הורה לו
על המדות החשובות שיהיה בחלקו של יפת ישכון כל ימי היותו באשלי
שם . ואם הגיע אל שלמות המכוון מזה שסביב את בוראו על
אמתת מציאותו ואו יתחוק בעד המדות להיות שלם בהם שלמות
רב ולא ירסם מהם ותהיה חכמתו מתקיימת בידו . וכו'
צריך אל השלמות כל ימי היותו חי חיי החומר כמו שנרמז ע'ז
בתהלים בשיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם
יחד . והמכוון הוא ממנו שיסנו אחים יחד באהל אחד :
כי זה צריך לזה כל ימי החומר ושניהם מתחזקים יחד :
(ע'כ קבלתי מא'ל מה' דרש . ולפ'ה) : ולפיו האדם
מלוגם מחמר שהוא שבת הספסר והרוע ונוטה לשמם ה
הדברים הדומים לו : לזה צריך לאדם השלם
שיהיה שמוס גופו ואבריו בעניינים המשלימים הגוף
וסגפם . ובהנה בחכמת הרפואה הגופית נמצא שזו הרפואה של

ימנע

ימנע אדם מתנוע סנוף שיניע סנוף והאברים כלס חנוע' שוס שינעס
כל אבר מעססו ויקבלו תועלת האברים כלס החונוס והפנימויות זס
הניא סר'ס בפרקים נסס גליונס ואס ככס הוס בנריאות סנוף כרי
להעמידו על כוריו כ'ס בנריאות הנפס שצריך האדם להניע אבריו
בעשיית התורה וסמאות . וסנכ נמלאן מלות עסס רמ'ח כנגד איברי
סל אדם כאלו יעידנו סלא נברא בנו שוס אבר רק לעבודתו יתברך
ססרי מספר האברי' כמספר סמאות וא'כ מי שרועה להסיג ססלימו'
צריך סכל אבריו יתנועעו בכל תנועתס אחר כונח תסלום סתכלית
הזס המיוחד ואסילו בשעת מסאו ומתנו . ואל יעססו הזמן כסכליו
להמסך אחריו כי אס כמקרה או כסכרת ענע האנושות וע'ז סיו
טעות ל'ת סס'ס כמכין ימות סחמה לרמוז סלא יעסס האדם מעסין
ע'פ סכלי הזמן כי אס כחורת ס' ספסו להסיג ססלימות כמן
סמבואר באריכות כנוח סלום (מ'ס פ'ט) כי'רא
סכוכה לאלו ססלימות כולס וכוכה לחזות כנוע'
סכינתו כמו סג' קול כופיך כסאו קול
יחדיו ירננו כי עץ בעין יראו
כסוכ ס' ציון :

אלו אמרי שפר יאמר אב הספר

אל כסון דין	הפלות מן	ספרה הדין	מתי אלה
ריש סיכא	אגיד עש	איה מקום	גם השנה
הוא ראיתי	ארבע עשר	בו פגור גס	אות אחרונה
בע'וב לוח'כר	די'א פפרט	נ'ק רי"א היא	הפאמנה
א"ס "סין קומח	"סין מורה לו	לכן יטרוף	הדין זיופה
לא גלי מ	סכמא אלי	בא הלכת' דק	בקרימנה

ראשיתו ואחריתו להודיע באר העיז במאמר :

סוּתַחַל בַּמֶּזֶל טוֹב בְּאַחֲד לרֵיחַ זֵיו יָד בּוֹגֶמֶר :

ש	מעורר פנים	ר	ב לם טוב	א	אחר משאות	ש	שוא מדר	ח	חם
א	בן סינא	ע	גלינום	ח	חם אחס	ב	בהם טור	ח	חם
כ	כדי ספר	ז	לכמוך ע	ל	לוי כל צדו	ק	קם ונכו	ח	חם
ל	אחילוק בין	ה	התחלואים	א	אם חם ינש	א	אז קבל	ח	חם
ב	ינו מזה	א	אל תפנו עוד	א	אחר רוקח	ב	במרק	ח	חם
ג	בזב יל	ב	בממנו	ח	חועלת לו	ע	עד לנכ	ח	חם
מ	בן עדן	ז	זה הלוקט כל	א	איש שושנה	ב	בין החו	ח	חם
ה	כל בירי	ז	זה הספר	א	אפילו ה	ל	לניסם פ	ח	חם
ר	פאות שקני	ל	לעמדות מ	א	אין מץ בעש	ב	ביום וצו	ח	חם
ר	וח ישי	מ	מוהר ופאוס	א	אל חולה לא	א	אל כיכ	ח	חם
ש	זה הוא זה	ל	לכל קוראיו	א	אולם ברי	א	אז הבוג	ח	חם
מ	שגבו	ס	ספר הרפו	א	אות זה לוקחום	ג	גם צו בוט	ח	חם
ע	די הוא על	צ	צאר עני	א	אזר נוגה אל	ק	קנייפק	ח	חם
ו	לממיתו	ת	תקרא שם כ	א	אשר היה יל	ר	רשם נמש	ח	חם
ג	צר מה' ר	ש	שמעון זל'ה	א	אחד מלו	י	יתן אור	ח	חם

אמר

איגרת הרמב"ן

אמר שלמה זלמן לונק כדי שלא להגיד כייר חלקת אחרת אל לב
 יען כי כראוי לי בבית איגרת הרמב"ן והוא מעט הכמות ורב האיות
 והוא כעיקור דר' ליגון לחברו אל הענין להיות בפסוק הכוונע ללב עקוב
 וכן לבין מאל ולשבי פסע בעקב אמן : זה הוי האיגרת שלא רבינו
 חסד בר בחון ו'ל לבנו מעב'ו לקטל'לוי'על העבד זרעת שמים וזיהו לו
 שיקראו פ'א בשבוע כדי שילמדנו גם אחרים עם כמו ויהיו רגיל בו בעל פה
 כדי לחכם בילדותכם ביראת שמים ובישר לו כיום שיקראו שיעבדו חן
 השמים לזה שישאל וכל מי שרגיל לאומרו בודאי יסיו כמול מכל ברה וחובטת
 לו שהיו בן עה"ב :

שמע

בני מוסר אביך ואל תעו תורת אמן . התנפג תמיד
 לדבר בנחת כל דברך לכל אדם בכל עת . וזה תנול
 מן הכעס שהיו המדה רעה להחטיא את האדם . וכן ארז'ל כל
 הכועס כל מיני ביהנם שולטין בו שנאמר הסר כעס מלנך והעבר רעס
 מגשרך . ואין רעס אלא ביהנם שנאמר וגם רעס ליום רעס . ובאשר
 תנול מן הכעס תעלה על לבך ארת הענוה שהיא מדה טובה מכל
 המדות הטובות שנאמר עקב ענוה יראת ה' . ועצור הענוה תעלה
 על לבך מרת סיראס ב' חתן אל לבך תמיד מאן באת . ולא אחת
 הולך . וסאתה רעס ותולע בחיך ואף כי במוחק ולפני מי אתה
 עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך הכבוד שנאמר הלא השמים ושמי
 השמים לא יבלבלך אף כי לבות בני אדם . ובאשר הלא את השמים
 ואת הארץ אני מלא ביום ה' . ובאשר תחשוב את כל אלה תירא
 מנוראך ותשמור מן המצו' ובמדות האלה תהיה שמה בחלקך . ובאשר
 תתנהג במדות הענוה להתנאות מכל אדם ולהתפחד ממנו ומן החטא
 אז תשר עליך רוח השכינה וזו כבוד וחיי עולם הנא . ועתה בני דע
 וראה כי המתנאה לבו על הגדלות מורד הוא במלכות שמים כי
 מתפאר הוא בלבוס מלכות שמים שנאמר ה' מלך באות לבש ולמה
 יתנאה לב האדם . אם בעשר ה' מורים ומעטיר . ואם בכבוד הלא
 לאלהים הוא שנאמר והעושר והכבוד מלפניך . ואך יתפאר בכבוד
 קונו . ואם מתפאר בחכמה מסיר שפה לגאונים ושעם זקנים יקח
 במצא הכל אזה לפני המקום כי באפו מספיל הגאים וברגליו מגבים
 ספלים . לכן הספיל עצמך וינשאל המקום : על כן אפרש לך אך
 תתנהג

איגרת הרמב"ם

תתנחב נדחת הענוה ללכת בה תמיד . כל דרכיך וסיו נחת
 וראשך כפוף ועיניך יביטו למטה לארץ ולכך למעלה . ואל תביט
 זכני אדם בדרכך עמו . וכל אדם יבי' גדול ממך בעיניך . ואם
 חכם אדם עשור הוא עליך לבדו . ואם הוא רש ואחש עשיר או חכם
 ממנו חשוב בלבבך כי אתה חייב ממנו והוא זכאי ממך . שאם הוא
 חוטא הוא שונא ואתה מויד . בכל דרכיך ומעשיך ומחשבותיך ובכל
 עת חשוב בלבבך כאלו אתה עומד לפני המקום ב"ה ושליכתו עליך
 כי כבודו מלא עולם . ודרכיך יסיו נאמיה ודיראם כעבד לפני רבו
 והתבייט מכל אדם . ואם יקראך איש אל תענו בקול דם רק נחת
 בעומד לפני רבו . וכיו וסיר לקרות בתורה תמיד אשר תוכל ל
 לקיימה . ובאשר תקום מן הספר חפש באשר למדת אם יש בו דבר
 שתוכל לקיימו ופספס במעשיך בדוקר ובערז ובזה יסיו כל יומך .
 בתשובה . והסר כל דברי העולם מלבך בעת התפלה וסכן לך לפני
 המקום . ועבר רעיוןך והשג הדבור קודם שתוציאנו מפיך . וכן
 תעשה כל ימי חי' הבלך בכל דבר ודבר ולא תחטא . ובזה יסיו דרכיך
 ומעשיך ישרים ותפלתך יהיה זכה וזרה ונקייה ומכוננת ומקבלת לפני
 המקום ב"ה שנאמר תבין לבס תקשיב אוניך . תקרא האיגרת הזאת
 פעם אחת בשבועה . ולא תפחות לקיימה : וללכת בה תמיד אחר
 הסם ית"ב"ש למען תלתי כל דרכיך ותזכה לעולם
 בזה הצפון לצדיקים : ובזה שתקראנה יענוך
 מן השמים : כאשר יעלה על לבך
 לשאול ער עולם אמן סלס :

וי

כוש
סגור
חננו
בר
נסקד
ונר
ססג
אין
מ'ב
נעקב
קס
7
סל

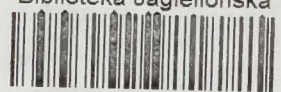
W 92

למפוב בנ-
פאלק'ערא:

74
474
Lori haj-jägön

Hamam 1716

Biblioteka Jagiellońska

stdr0031704

II, 1245

